

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De «Case-Methode» aan de Amerikaanse Rechtsfaculteiten en haar eventuele invoering in ons Rechtsonderwijs^(*)

I. Opzet.

In alle landen, ook in België, is de vraag van de heroriëntering en herstructurering van ons onderwijs-systeem thans in volle scherpste gesteld. Ook de hervorming van de Rechtsfaculteit, qua leermethodes, wijze van onderricht en curriculum, wordt overwogen en bestudeerd.

De bedoeling van deze bijdrage bestaat erin, te onderzoeken, hoe de «case-methode», in het rechtsonderwijs van de U.S.A. algemeen verspreid, functioneert en welke voordelen en nadelen zij vertoont. En bovendien na te gaan of en in hoeverre het geheel of gedeeltelijk overnemen van deze methodes in ons rechtsonderwijs voordeel zou kunnen opbrengen.

De hiernavolgende beschouwingen zijn gesteund op onze ervaring, in Harvard Law School, alwaar we, anno 1953-54, in de sectie «International Legal Studies», de Belastingwetenschap studeerden.

II. Wat is de «Case-Methode»? Begripsdifferentiatie.

Tot verduidelijking van de vele implicaties, die onder het woord «case-method» kunnen schuil gaan, moeten we een, zij het ietwat geforceerde en kunstmatige begrippendifferentie doorvoeren.

A) De «C(ase) M(ethod)» als *researchmodaliteit* : als zodanig wordt de C.M. vanzelfsprekend aangewend in alle takken van de wetenschap, waar het empirische onderzoek alleen of naast de deductieve methode bestaat. Aldus bv. wanneer de economische wetenschap bepaalde wetmatigheden op statistische gegevens steunt, zoals wanneer een indexcijfer wordt opgesteld.

B) De C.M. als *pedagogiek*, als onderrichts- en studietactiek. Daarover gaat het hier exclusief.

Grondinzicht van deze pedagogiek vormt de stelregel, dat de juridische wetenschap moet worden benaderd langs inductieve weg, nl. door een nauw contact met de feitelijke werkelijkheid.

1) Voor de juridische student betekende dit : aanleuning bij de cases, d.i. de gepubliceerde verslagen van jurisprudentiële uitspraken. Dit zullen we hier, argumenti intuitu, de C.M. in *eigenlijke, stricte zin* noemen.

2) Ook in deze rechtstakken waar de verwijzing naar (omzeggens onbestaande) gerechtelijke uitspraken, weinig belangrijk is, stelt men nochtans vast, dat de band met de concrete werkelijkheid niet wordt verbroken.

Als voorbeeld kunnen we aanhalen, de cursus gedoceerd te Harvard, inzake «Legal Problems of Doing Business Abroad». Hier worden concrete gevallen voorgeschoteld. In stede van een dogmatische catalogering en ontleding van de diverse wetten en reglementen ter zake, wordt een concrete internationale transactie bestudeerd, waarbij de gebruikte handelsdocumenten bv., de hoofdschotel uitmaken.

Deze methode zullen we hier, klaarheidshalve, als de *oneigenlijke C.M.* bestempelen.

Buiten de Rechtsfaculteiten, wordt deze methode in de U.S.A. bovendien aangewend in de «Business School» en «Public Administration School». De toekomstige bedrijfsleider en ambtenaar leert zijn beroep door de bestendige confrontatie met concrete problemsituaties.

3) Daar waar de studiematerialen niet worden gevormd door concrete gevallen (gerechtelijke uitspraken of feitelijke problemsituaties), wordt nochtans de studie niet doorgevoerd zoals in Europa. Bij ons vormen doorgaans het mondelinge onderricht en de alsdan onderwezen stof, de hoofdbrok, die door persoonlijke lectuur vanwege de student moet worden aangevuld. In de U.S.A. daarentegen, vervullen de colleges eerder een suppletieve taak. Vooraleer naar de les te komen wordt de student opgelegd een bepaald (ruim) aantal bladzijden te lezen en te bestuderen. Dit vormt het z.g. «*reading-system*».

III. Ontstaan. — Verspreiding.

De C.M. in de Rechten werd voor het eerst ingevoerd in Harvard Law School door Christopher Langdell (1826-1906), toen hij in 1870 Deken van de School werd. In het voorwoord tot «A selection of cases on the law of contracts» (Boston, 1879, 2 vol.), schrijft hij :

«Law, considered as a science, consists of certain » principles or doctrines. To have such a mastery of » these to apply them with constant facility and cer-

(*) Tekst van een spreekbeurt, gehouden voor het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven, op 12 december 1956.

» tainty to the ever-tangled skein of human affairs, is » what constitutes a true lawyer. »

Langells leerling, James Ames (1946-1910), één der meest brillante professoren uit Harvards geschiedenis, deed de methode voorgoed ingang vinden. Andere volgelingen van Langdell waren in andere universiteiten bedrijvig, zoals Keener in Columbia; zodat, circa 1915 de receptie van de C.M. in het Amerikaanse rechtsonderwijs een voldongen feit was.

IV. De C.M. in haar concrete werking.

Zoals men vaststellen kan, kenmerkt het Amerikaanse Hoger Onderwijs zich door een uitgesproken gerichtheid op de concrete levenservaring en tevens door de eerder ondergeschikte plaats die aan het eigenlijke kathedersonderricht wordt toebedeeld.

Beide karakteristieken komen volledig tot uiting in de C.M., de eigenlijke, zowel als de oneigenlijke.

Laten we daarom achtereenvolgens de werking van de C.M., in haar dagelijkse, concrete vorm, nagaan in de volgende vier stadia :

a) De voorarbeid, vooraleer de student de colleges volgt : het verkennen en systematiseren van dat gedeelte van het « casebook », waarvan de voorbereiding hem door de professor werd opgelegd.

b) De colleges zelf, gekenmerkt door de socratische onderwijsmethode.

c) De voorbereiding van de examens : herhaling en assimilatie van de leerstof.

d) De schriftelijke examens, bestaande uit het oplossen van concrete « cases ».

V. De « casebooks » en de voorbereiding van de lessen.

Zoals de naam aanduidt, bestaat een « casebook » uit een geordende verzameling van « cases », gepubliceerde jurisprudentiële uitspraken. Deze worden doorgaans in extenso weergegeven.

Vóór elke les wordt een bepaald gedeelte van het « casebook » als « required reading » opgelegd.

De student moet die « cases » ontleden : nagaan welke de aard is van de betwisting; vaststellen welke de relevante feiten zijn; welke rechts- of feitelijke vragen worden gesteld; in welke deelaspecten een algemeen probleem moet worden geplitst; welke de overwegingen « pro » en « contra » zijn; welk het verband is en de verschillen tussen gelijkaardige gevallen en precedents; hoe en met welke onbetwistbaarheid zich een bepaalde rechtsregel uit die betwistingen heeft gevormd. Kortom, het distilleren van juridische kennis door het afbakenen van de « essentialia » en anderzijds de nutteloze details. En het aanleren en inoefenen van een creatief, juridisch denkvermogen.

Aan de student wordt de raad gegeven — en dit is in feite de enige wijze om uit de complexe veelheid van « cases » wegwijs te worden en tevens doelmatig de examens voor te bereiden — van elke « case » een briefing op te stellen, die bovenvermelde essentialia vermeldt.

De inhoud van elk « casebook » verschilt volgens de inzichten van de steller en volgens de relatieve waarde die aan elk van de deelsectoren van een bepaalde stof wordt gehecht. Het is immers onmogelijk alle uitzichten en deelvlakken van een bepaald rechtsgebied met de C.M. te benaderen. Een selectie is steeds noodzakelijk.

In het algemeen kan men ook vaststellen, dat de « casebooks », sinds Langdell, een evolutie hebben ondergaan. Naast « cases » komen ook samenvattende

teksten, excerpten uit tijdschriftartikelen en andere collaterale « readings » postvatten. Dikwijls heten deze boeken dan ook b.v. « Cases and Other Materials ».

Deze evolutie spruit voort uit de ontwikkeling van het Amerikaanse Recht zelf. De economische en maatschappelijke omvormingen sinds 1870 hebben een groot aantal nieuwe takken in het rechtsonderwijs doen ontspruiten, waarvan de inhoud vooral berust op de « statutes » en andere bronnen van geschreven recht. Daardoor is het relatieve belang van de jurisprudentie in de rechtsopbouw teruggelopen. Aldus kan de jurisprudentiële sector weliswaar worden bewaard als een oefenterrein voor een inductieve rechtspedagogiek, maar niet meer als exclusief arsenaal, waarbinnen de kennis van het positief-geldende recht ligt opgesloten. Trouwens, vele dezer nieuwe rechtstakken, zoals sociale wetgeving, fiscaal recht, verzekeringen, accounting, enz., maken een bekendheid met bepaalde economische en politiek-institutionele aspecten zonet nodig, dan toch wenselijk. Derhalve wordt voor deze extra-juridische beschouwingen dikwijls een beperkte plaats ingeruimd in de « casebooks ». Deze « materials » vervullen er echter meestal slechts een informatieve functie en worden tijdens de colleges niet ter discussie gelegd.

Het systeem van de opgelegde voor-lectuur wordt, zoals hoger werd gezegd, ook gebruikt daar waar de C.M. niet kan worden gebruikt, omdat de leerstof b.v. vooral van abstracte aard is, zoals b.v. in de economie en de politieke wetenschappen.

V. De socratische onderrichtsmethode.

Zoals gezegd zijn de colleges niet de spil van het rechtsonderwijs. « Inzet » van de colleges vormt de vooraf afgebakende leerstof uit het « casebook ». Het praktische verloop zelf van de les zal ten dele verschillen, naargelang de geaardheid en de inzichten van de docerende professor.

Sommigen zullen de samenhang tussen de « cases » aanduiden of zelfs, gedurende een bepaalde tijd, korte « lectures », naar Europese trant inlassen. Meestal echter worden door de professor vragen gesteld in verband met de « ingezette » gevallen : is de uitspraak juist ? Waarom ? Quid, indien één der feiten of omstandigheden zich op een andere manier voordeed ? Zou dit de uitspraak anders maken ? Waarom ? enz.

Eén spelregel is algemeen : elk student kan op elk ogenblik zijn vinger omhoog heffen en een vraag stellen of een discussie beginnen. Daar de discussietechniek reeds van jongsaf wordt aangeleerd, voelt de Amerikaanse student zich geenszins gehinderd.

Door de socratische onderrichtsmethode aan te wenden worden de klassen ongetwijfeld levendiger en boeiender.

VII. Voorbereiding van de examens.

Hierover is weinig specifiek te vertellen. Tenzij dat de « casebooks » de hoofdschotel vormen, maar niet de volledige juridische dis vullen. Monographieën en tijdschriftartikelen zijn vanzelfsprekend supplementaire materiële bronnen van de rechtsstudie.

Pleitoefeningen worden actief bevorderd. Tijdens het laatste (derde) studiejaar moet een juridisch essay worden geschreven.

De competitiegeest wordt sterk aangemoedigd. Aldus werd in Harvard de innovatie ingevoerd (elders nagevolgd), waarbij studenten optreden als uitgevers van de « Harvard Law Review ». Dit is de hoogste academi-

sche onderscheiding, die een student tijdens zijn studiën te beurt kan vallen.

De Amerikaanse bibliotheken zijn rijkelijk gespijsd en overvloedig voorzien. De bibliotheek van Harvard Law School bevat eventjes 800.000 boeken. Dergelijke toestanden verruimen de studie- en researchmogelijkheden in grote mate.

VIII. De examens.

Ook hier wordt de C.M. toegepast.

Zoals in het practisch examen voor het notariaat bij ons, worden «cases» voorgelegd. De examens zijn «open-books» examens, t.t.z. dat de student zijn «casebook» en bepaalde rechtsbronnen mag bezigen.

De examens geschieden onder tijdsdruk. Meestal zal de professor zelf een tijdsverdeling suggereren, b.v. 25 minuten voor de eerste vraag, 35 minuten voor de tweede. Het is veilig dit tijdsignaal te volgen, zoniet geraakt men, getuige de algemene ervaring, niet tot de veilige haven. De reactiesnelheid van de toekomstige jurist, geconcentreerd met een bepaalde feitelijke situatie, vormt dus een belangrijk element bij de waardering.

IX. Voor- en nadelen van de C.M.

Vergeleken met de Europese toestanden bestaat de indrukwekkende *actiefzijde* van de C.M. in het rechts-onderwijs uit volgende posten:

1. Een betrokkenheid op het concrete rechtsfeit. Derhalve het bijbrengen van een realistische kijk op het rechtsleven en op het leven überhaupt.

2. Een goede scholing voor de praktijk. Het komt er vooral op aan zich de juridische research-, denken- en redeneertechniek eigen te maken, veeleer dan juridische kennis op te stapelen.

3) De klassen worden interessanter gemaakt en levendiger, daar eenieder actief deelname mogelijk is.

4. De socratische dialectiek brengt de discussietechniek bij, iets wat in ons huidig tijdsbestel steeds belangrijker wordt, omdat thans zoveel beslissingen in team-work en commissieverband moeten worden genomen.

5. Persoonlijke studie wordt gestimuleerd. Het voorbereiden van de colleges wordt voor de student een noodzakelijkheid, omdat hij anders niet het minste nut uit de les haalt.

6. Het slaafs memoriseren van een dogmatisch aangeleerde examenstof wordt overbodig, omdat dit tot niets zou dienen, gezien de andere inrichting van de examens.

7. Het grondvesten van de examens op meer betrouwbare criteria dan zulks in Europa het geval is. Bij ons wordt het mondeling examen door te veel imponderabelen beïnvloed en bestaat er een premie voor de kloeke geheugens, de taalvaardigen en, wat erger is, de papegaaien.

Toch moet men ook oog hebben voor bepaalde *schaduwzijden*, die de C.M. aankleven.

1. De «casebooks» bevatten niet alle rechtsstof. Daar ze uiteraard reeds veel arbeid vragen ter assimilatie, ontstaat bij de student de neiging zijn juridische studie te beperken tot het «casebook», alsof er geen recht daarbuiten zou bestaan. Dit euvel bestaat noch-

tans evenzeer bij ons, waar nog te veel studenten de cursus van de professor als de enige weg ter zaligheid beschouwen. De drukke bezetting van de bibliotheek en de intensieve raadpleging van de rechtsliteratuur nochtans, die we in Harvard konden vaststellen, doet er ons toe besluiten dit gevaar als niet specifiek voor de C.M. te aanzien.

Wel bestaat het gevaar — studenten zijn zeer vindingrijk — dat de student de «casebooks» te dik en te lastig vindt en zich zal tevreden stellen met de samenvattingen, de «outlines», die door sommige ondernemende en geldbehoevende studenten officieus worden verspreid.

2. Moeilijker echter wordt het, naast de analyse, ook de synthetische overkoepeling uit te bouwen. Gezien de relatieve achteruitgang van de «common law» ten voordele van het wettenrecht, moet, tot beheersing van het recht, buiten de cases worden getreden. Vele studenten slagen er moeilijk in beide aspecten, het analytische en het synthetische, te verzoenen; al trachten de opstellers van de «casebooks» het verband tussen de geschreven wet en de jurisprudentiële interpretaties, alsook de onderlinge samenhang der verschillende deelsectoren van de leerstof, aan te tonen.

3. Bovendien vereist o.i. de socratische onderrichtsmethode een kleine klas en is ze dus beter geschikt voor de seminaries. Ook al worden in Harvard, nochtans zeer goed «bestafd», klassen van meer dan 100 leerlingen, blijkbaar met doelmatige resultaten, behandeld.

X. Begunstigende factoren in de U.S.A.

Moeten wij de C.M. in ons rechtsonderwijs invoeren?

Om die vraag op een juiste manier te kunnen stellen en oplossen moeten wij nagaan in hoeverre bepaalde begunstigende factoren in de U.S.A. de bloei van de C.M. bevorderen — factoren, die we in België niet terugvinden.

1. De *materiële rijkdom* van de Amerikaanse universiteiten laat toe onvergelijkelijke research- en studiefaciliteiten aan te bieden (bibliotheek, b.v., qua aantal boeken en uitleeningsmodaliteiten) en een talrijk, hoogstaand academisch personeel aan te werven.

Aangezien kleine klassen, zoniet een noodzakelijke dan toch een optimale grootte uitmaken voor de C.M., is de materiële heruitrusting van onze rechtsfaculteiten en een meer aangepaste kaderbezetting, een noodzakelijke voorwaarde tot eventuele invoering van de C.M. — ook om andere redenen trouwens.

2. Van kindsbeen af wordt de Amerikaan geleerd, zonder inhibities meer op eigen vinding te steunen dan op dogmatisch-aangeleerde stelregelen. De afwezigheid van formaliteiten in de omgang tussen overste en onderdaan, tussen professor en student, de vlotheid, waarmede de Amerikaan zich in team-work inschakelt, vormen een gunstig *psychologisch kader* voor het doorvoeren van de socratische onderrichtsmethode.

In Europa is het klimaat vooralsnog daartoe niet zo gunstig. Dit is nochtans geen argument om de C.M. te verwerpen. Integendeel. Het aankweken van meer vlotheid in de omgang, van meer zelfvertrouwen in houding en woordelijke uitdrukking werden en worden in ons opvoedingssysteem al te zeer verwaarloosd.

3. Het feit dat het Amerikaanse Recht, in zijn oudere civielrechtelijke geledingen, voortspuit uit de

«common law», biedt een gunstig werkterrein voor de C.M.

Nochtans hebben we hoger kunnen aanmerken dat, ook waar de «common law» door het positieve recht is achteruitgedrongen, de C.M. blijft aangewend. Zelfs in takken, waar uiteraard de jurisprudentiële uitspraken zeer gering in aantal zijn, wordt de grondgedachte van de C.M. bewaard en wordt de concrete feitelijkheid de basis van de rechtspedagogiek. (Dit noemden we hierboven, klaarheidshalve, de oneigenlijke C.M.)

Toch moet met het wetten-gecentreerd karakter van ons continentale recht rekening worden gehouden (1).

4. Belangrijk is nochtans vooral volgende bedenking, die dikwijls wordt veronachtzaamd, nl.: *vormgeving van de Amerikaanse gerechtelijke uitspraken* verschilt aanzienlijk van de Belgische.

Onze rechters libelleren ordelijk-Cartesiaans, met de «aangeziens» en «overwegende dat...» als coördinaten van een logische deductie.

Anders is het in de U.S.A. Hier schrijven de rechters opinies. Deze uitspraken, doorgaans veel langer dan in België, zijn, alhoewel met juridische vaktaal doorweven, nochtans veel min geordend, veel discursiever. Bovendien, anders dan in Europa, mag, bij collegiale beslissingen, de rechter(s), die met de meerderheidsbeslissing niet accoord gaat, een «dissenting opinion» neerschrijven. Daardoor komen de «pro's» en «contra's» duidelijker tot uiting en worden ze niet, zoals in vele onder collegiale uitspraken, die vage compromis-tekst, die tot op zekere mate de minderheidsopinie een compensatie moet verschaffen.

Daaruit volgt dat de Amerikaanse methodes een betere proefbank vormen voor het aanleren van de inductieve denkwijze. De student moet er zelf orde scheppen in de veelheid der gegevens. Vooral wanneer — zoals dikwijls gebeurt — in «casebooks» een «dissenting opinion» voorkomt, kan de inductieve denkgymnastiek vruchten afwerpen.

XI. Concrete voorstellen voor de hervorming van ons rechtsonderwijs.

Op grond van de hierboven in het kort geschetste uiteenzetting van de werking van de C.M. in het Amerikaanse rechtsonderwijs van de (ruime) voordelen en de (bestaande) nadelen van de specifiek-Amerikaanse omstandigheden, die de doorvoering van de C.M. begunstigen, menen wij op de vraag, welke concrete pedagogische hervormingen ons rechtsonderwijs zou moeten ondergaan, te kunnen antwoorden:

1. De C.M. in eigenlijke zin — zoals we die argumenti intuitu hebben bepaald — kan bezwaarlijk in ons rechtsonderwijs worden ingeplant.

Het ware inderdaad moeilijk echte «casebooks» te construeren, d.i. cursussen, waarvan de hoofdschotel wordt gevormd door de analyses van arresten en vonnissen. Want niet alleen berust ons recht, meer dan het Amerikaanse, op wetteksten; maar bovendien laat de geijkte, vormelijke libellering van onze rechterlijke uitspraken te weinig mogelijkheden voor een degelijke inductieve vorming van de student.

2. Nochtans zouden vele cursussen in België een andere samenstelling moeten verkrijgen. Al te zeer

zijn ze thans slechts letterlijke commentaren van de bestaande wetteksten — iets wat ieder verstandig student, zonder profesorrale bemoeiing en zonder lessen te volgen, in de wet en in de handboeken kan terugvinden.

Het is wenselijk dat de leerboeken en cursussen ook documenten, gegevens en inlichtingen inlassen over de feitelijke rechtsgebeurtenissen, zoals b.v. handelsdocumenten, teksten van contracten, enz.

Maar, zal men opwerpen, wordt die rol dan niet vervuld door de praktische oefeningen, welke bij de wet zijn voorzien? Iedereen weet dat de praktische oefeningen, zelfs bijaldien ze werkelijk worden gehouden, weinig effect sorteren, en wegens de onmogelijkheid voor één titularis zoveel studenten te leiden, en wegens een soort desuetudo. Er staat immers geen echte sanctie op het niet-bijwonen van de praktische oefeningen, aangezien de prestaties aldaar niet in rekening worden gebracht voor de examenbeoordeling.

3. De socratische doceermethode kan zeer nuttig werken, mits de klassen klein worden gehouden — wat meteen het slechten van financiële hinderpalen impliceert.

In feite zou ons voorstel dus neerkomen op het «reading»-systeem. Voor een bepaald college legt de professor een deel van de stof op, die moet worden voorbereid door de studenten. Daarover handelt hij in discussievorm. Actieve medewerking vanwege de studenten wordt aangewakkerd en uitgelokt. De studenten hebben er belang bij, de lessen bij te wonen, daar zij iets vernemen, wat in de cursus niet is te vinden. Trouwens, het risico ondervraagd te worden volgens naamlijsten heeft reeds een sobermakende uitwerking op de student. Vooral echter wordt persoonlijk werk gestimuleerd, leert de student kennismaken met andere zaken dan zijn cursustekst en kan hij niet werkloos blijven toezien tot na Pasen, om dan een gestrekt 100 m.-spurt in te zetten.

4. Geen enkele examenmethode biedt absolute waarborgen. Vergeleken echter met onze huidige examenmethodes, lijkt ons het Amerikaanse examenrecept zonder voorbehoud aan te bevelen. Het biedt een veel degelijker en objectiever waardemeter dan de huidige Belgische praktijk. En bovendien schakelt het een zeer groot nadeel van ons huidig systeem uit. Thans immers wordt een niet gering gedeelte van het studiejaar en van de energie van de student besteed aan het memoriseren en herkauwen van de bestudeerde stof. Dit memoriseren (onze bloktijd of het gevecht met de «korte» inhoud en daarna de nog «kortere» schets van de examenstof) zou niet meer nodig zijn gezien de «open book» examenmethode.

Bovendien, zoals een student met een examenvraag wordt geconfronteerd, zo ook zal hij als advocaat problemen moeten behandelen en oplossen: door kennis van de rechtsprincipes, door het kennen en kunnen hanteren van de rechtsbronnen, waar hij richtlijnen en redeneerplasma kan ontdekken. Maar niet zozeer door zich te herinneren wat in zijn cursus stond vermeld, in de veronderstelling zelfs, dat de cursus alle geldende recht zou bevatten.

Sylvain PLASSCHAERT,
Dr. jur., Drs. ec.; Master of Law;
Aspirant N.F.W.O.

(1) *Toegevoegde nota*: Ook moet rekening worden gehouden met het begripmatig karakter van ons recht. Of, zoals Prof. Van Hee het tijdens de bespreking, die op deze lezing volgde, gelukkig uitdrukte: het Europees essentialisme.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 6 februari 1956.

Voorzitter : M. Fettweis.
Raadsheer-Verslaggever : M. Moriamé.
Advocaat-Generaal : M. Mahaux.

Lichamelijk nadeel veroorzaakt door schadelijke feiten, overkomen aan militairen in vredetijd. — Forfaitair karakter van de vergoedingspensioenen.

Krachtens de artikelen 1 en 4 van de wet van 9 maart 1953 is de schadeloosstelling wegens het lichamelijk nadeel, dat veroorzaakt is door schadelijke feiten, aan de militairen in vredetijd na 25 augustus 1947 gedurende en ingevolge de dienst overkomen, geregeld overeenkomstig de wetten op de vergoedingspensioenen, gecoördineerd bij het Besluit van de Regent van 5 oktober 1948.

Naar luid van het vierde lid van artikel 1 van deze gecoördineerde wetten, zijnde artikel 1 van de wet van 26 augustus 1947, zijn « al de krachtens deze wet verleende pensioenen en toelagen een forfaitaire vergoeding, waardoor de toekenning van om het even welke andere vergoeding voor hetzelfde schadelijk feit uitgesloten wordt; deze bepaling dekt de verantwoordelijkheid van het staatsorgaan, materiële verwekker van het ongeval, dat aanleiding gegeven heeft tot het toekennen van het invaliditeitspensioen ».

Uit deze duidelijke en formele bepaling blijkt dat, wanneer door de Staat een vergoedingspensioen aan de ouders van het slachtoffer is toegekend ter uitvoering van meergenoemde gecoördineerde wetten, elke andere eis tot vergoeding wegens hetzelfde schadelijke feit tegen de Staat of zijn orgaan ingesteld, niet meer ontvankelijk is.

Mommens t/ Druart en Verbelen b.p.

Gelet op het bestreden arrest, op 24 juli 1955 door het Militair Gerechtshof gewezen;

Over het enig middel, schending van de artikelen 1, laatste lid, van de wetten op de vergoedingspensioenen, samengeordend bij besluit van de Regent van 5 oktober 1948, 4, paragraaf 1, van de wet van 9 maart 1953, houdende sommige aanpassingen in zake militaire pensioenen, 1382, 1383 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek, 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest de vordering der burgerlijke partij ontvankelijk en gegrond verklaard heeft, welke ertoe strekte schadevergoeding te bekomen om reden van het overlijden van de soldaat, in bevolen dienst door een ongeval getroffen, hoewel aan de burgerlijke partijen, zijn ouders, de pensioenen, waarin te hunnen behoeve voorzien is bij de samengeordende wetten van 5 oktober 1948, toegekend werden en zij die pensioenen getrokken hebben, en zulks om de reden dat het recht op de integriteit van de persoon een burgerlijk recht is, dat de daartoe betrekkelijke betwisting dienvolgens tot de rechtsmacht der rechtbanken behoort, dat de pensioensrechten verschillen van het burgerlijk recht op het herstel van de schade, en dat op grond van geen enkele bepaling van de wet van 9 maart 1953 kan gezegd worden dat de wetgever de beginselen van onze Grondwet heeft willen inkorten door aan een

categorie burgers de hun door de Grondwet verleende rechten te ontnemen,

dan wanneer artikel 1 van de wetten op de militaire pensioenen, samengeordend bij het besluit van de Regent van 5 oktober 1948, hetwelk op het litigieuze ongeval toepasselijk gemaakt is bij de wet van 9 maart 1953, uitdrukkelijk bepaalt : « al de krachtens deze wet verleende pensioenen en toelagen zijn een forfaitaire vergoeding, waardoor de toekenning van om het even welke andere vergoeding voor hetzelfde schadelijk feit uitgesloten wordt; deze bepaling dekt de verantwoordelijkheid van het staatsorgaan, materiële verwekker van het ongeval dat aanleiding gegeven heeft tot de toekenning van het invaliditeitspensioen », een heldere, nauwkeurige en formele tekst waaruit blijkt dat toepassing van de samengeordende wetten van 5 oktober 1948 toekenning uitsluit van welke andere vergoeding of elk ander herstel, zelfs bij toepassing van artikelen 1382, 1383 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek :

Overwegende dat uit de aan het hof voorgelegde stukken der rechtspleging blijkt dat de burgerlijke vordering, door verweerders tegen aanlegger ingesteld en gesteund op de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek, strekt tot herstel van het stoffelijk en zedelijk nadeel, bij uitsluiting van iedere schade aan de goederen, hetwelk zij geleden hebben door het overlijden van hun zoon, soldaat, dat zich voorgedaan heeft op 27 oktober 1953 gedurende en ingevolge de dienst en te wijten is aan de wederrechtelijke daad van aanlegger, insgelijks militair, uit dien hoofde strafrechtelijk veroordeeld, die op het ogenblik der feiten als orgaan van de Staat handelde;

Overwegende dat het beklagd arrest de grond van niet-ontvankelijkheid afgewezen heeft door aanlegger tegen voormelde vordering opgeworpen en hieruit afgeleid dat verweerders van de Staat een vergoedingspensioen ontvangen hadden, bij toepassing van de wetten op de vergoedingspensioenen, samengeordend bij het besluit van de Regent van 5 oktober 1948 en bij de wet van 9 maart 1953 op zodanig ongeval toepasselijk gemaakt, en aanlegger veroordeelt om aan verweerders, rekening houdend met het deel verantwoordelijkheid van het slachtoffer, te betalen, « de helft van de som van 201.689 frank, als schadevergoeding, en bovendien de wettelijke intrest sedert de stelling van burgerlijke partij, een en ander onder aftrekking van het kapitaal dat de door de Staat uitgekeerde rente vertegenwoordigt »;

Overwegende dat krachtens de artikelen 1 en 4 van de wet van 9 maart 1953, de schadeloosstelling wegens het lichamelijk nadeel, dat spruit uit schadelijke feiten, aan de militairen in vredetijd na 25 augustus 1947 gedurende en ingevolge de dienst overkomen, geregeld is overeenkomstig de wetten op de vergoedingspensioenen, bij het besluit van de Regent van 5 oktober 1948 samengeordend;

Overwegende dat naar luid van lid 4 van artikel 1 van evengemelde samengeordende wetten, zijnde artikel 1 van de wet van 26 augustus 1947, « al de krachtens deze wet verleende pensioenen en toelagen een forfaitaire vergoeding zijn, waardoor de toekenning van om het even welke andere vergoeding voor hetzelfde schadelijk feit uitgesloten wordt; deze bepaling dekt de verantwoordelijkheid van het Staatsorgaan, materiële verwekker van het ongeval dat aanleiding gegeven heeft tot de toekenning van het invaliditeitspensioen »;

Overwegende dat uit deze duidelijke en formele bepaling blijkt dat wanneer, zoals ten deze, zoals uit de vaststellingen van het beklaagd arrest blijkt, door de Staat een vergoedingspensioen aan de ouders van het slachtoffer toegekend is geworden ter uitvoering van meergemelde samengeordende wetten, elke andere eis tot vergoeding, wegens hetzelfde schadelijk feit tegen de Staat of zijn orgaan ingesteld, niet meer ontvankelijk is;

Waaruit volgt dat het bestreden arrest, door aanleggers grond van niet-ontvankelijkheid af te wijzen en door hem te veroordelen om aan verweerders een gemeenrechtelijke vergoeding te betalen, zelfs onder aftrekking van het kapitaal, dat het vergoedingspensioen vertegenwoordigt, de in het middel aangeduide wetsbepalingen, uitgezonderd artikelen 97 van de Grondwet en 1384 van het Burgerlijk Wetboek, geschonden heeft;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Verwijst de zaak naar het Militair Gerechtshof, anders samengesteld;

Veroordeelt verweerders tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 9 februari 1956

Voorzitter verslaggever : M. Sohier

Advocaat-Generaal : M. Depelchin

Advocaat : Mr Simont

Afstand van aanleg en afstand van berusting.

De in artikel 402 Rv. omschreven mogelijkheid van de aanleg afstand te doen brengt niet het vermogen met zich van een berusting afstand te doen.

De aanvaarde of door de rechtbank geldig verklaarde afstand van aanleg stelt de zaken opnieuw in de staat, waarin zij waren vóór de eis; hij doet dus de eis en alle daarop gevolgde akten te niet, doch niet de daaraan voorafgegane of daarmede samenvalende akten.

Ingeval een exploit tegelijkertijd een berusting en een eis uitmaakt, doet de afstand van de aanleg mitsdien de eis te niet, doch laat de berusting bestaan.

Gelet op het bestreden vonnis, op 21 januari 1955 in hoger beroep door de rechtbank van eerste aanleg te Bergen gewezen ;

Overwegende dat uit de vaststellingen van het bestreden vonnis en uit de andere aan het Hof voorgelegde stukken blijkt dat verweerder, slachtoffer van een arbeidsongeval, van aanlegster betaling van een toelage vorderde ; dat zijn eis hem ontzegd werd bij een uitspraak, op 10 maart 1952 gewezen door de scheidsrechterlijke commissie van de Gemeenschappelijke kas ;

Overwegende dat verweerder op 4 april 1953 aan aanlegster dagvaarding deed tot herziening van de uitspraak ; dat aanlegster betoogt dat deze dagvaarding tegelijk een impliciete berusting in de sententie en een vordering tot herziening uitmaakt ;

Overwegende dat verweerder bij conclusies van 10

mei 1954 afstand gedaan heeft van deze instantie ; dat deze afstand geldig verklaard werd bij uitspraak van de scheidsrechterlijke commissie van 24 mei 1954 ;

Overwegende dat verweerder op 12 juni 1954 in hoger beroep kwam van de uitspraak van 10 maart 1952 ; dat aanlegster aan dit hoger beroep een grond van niet-ontvankelijkheid tegenwierp, gesteund op de berusting van 4 april 1953 ;

Overwegende dat het bestreden vonnis, zonder te onderzoeken of de akte van 4 april 1953 een berusting met zich bracht, beslist dat ter zake geen berusting aanwezig is, naardien partijen door de afstand weder in de staat zijn waarin zij zich vóór die akte bevonden ; dat het dienvolgens het hoger beroep ontvankelijk verklaart ;

Over het enig middel : schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 28 van de wetten op de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen, 402, 403, 470 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, 1134, 1319 tot 1323 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden vonnis, de grond van niet-ontvankelijkheid verwerpend welke door aanlegster afgeleid werd uit het berusten van appellant in de beroepen uitspraak van 10 maart 1952, beslist heeft dat appellant in die beslissing niet berust had om de reden dat de uitspraak, op 24 mei 1954 door de Scheidsrechterlijke Commissie van de Gemeenschappelijke verzekeringskas, van de « Charbonnages du Couchant de Mons », « de afstand van de aanleg tot herziening, door appellant ingesteld gedecreteerd had » en « dat partijen door de afstand weder in de staat zijn gesteld waarin zij zich bevonden vóór de akte of de procedure, die zij verzaakt hebben », dan wanneer, aangezien een vordering tot herziening niet kan ingesteld worden dan op voorwaarde dat de beslissing waarvan herziening verzocht wordt definitief is, aanlegster de wil van verweerder om te berusten afleidde uit het instellen, door hem van zodanige vordering, waaruit volgt dat de bestreden beslissing om de bewuste exceptie af te wijzen zich niet ermede mocht vergenoegen de uitwerking te laten gelden van een afstand van de aanleg welke, al doet hij de procedure verdwijnen, desniettemin de vordering zelf laat bestaan en « a fortiori » de openbaring van het voornemen die het instellen van die vordering met zich brengt ;

Overwegende dat, ook al blijken zij uit een enkel exploit, de berusting in een vonnis en het instellen van een vordering onderscheiden rechtshandelingen zijn ; dat, ingeval het een berusting met zich brengt, het exploit van 4 april 1953 complex is ;

Overwegende dat de mogelijkheid van de aanleg afstand te doen, in artikel 402 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering omschreven, geen vermogen met zich brengt om van een berusting afstand te doen ;

Overwegende dat de aanvaarde of door de rechtbank geldig verklaarde afstand de zaken opnieuw in de staat stelt waarin zij vóór de eis waren ; dat hij dus de eis en alle daarop gevolgde akten te niet doet, doch niet de daaraan voorafgegane of daarmede samenvalende akten ; dat mitsdien, ingeval een exploit tegelijkertijd een berusting en een eis uitmaakt, de afstand van de aanleg de eis te niet doet, doch de berusting laat bestaan ;

Overwegende dat het bestreden vonnis, door de berusting onbestaande te verklaren ingevolge de afstand, de bepalingen, in het middel aangeduid, schendt ;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis ;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Verwijst de zaak naar de rechtbank van eerste aanleg te Doornik, in hoger beroep beslissend;

En, gelet op de wet van 20 maart 1948, veroordeelt aanlegster tot de kosten.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer — 5 maart 1956

Voorzitter : M. Maraite

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Van Hove

Advocaat-generaal : M. Steigny

Advocaten : Mrs Vincke, Bove en Van de Velde Winant

Vennootschap. — P.V.B.A. — Gebondenheid van de vennoten tegenover derden aan de in de balansen gewekte schijn.

De bij artikel 137 van de wet op de handelsvennootschappen voorgeschreven publiciteit — nederlegging van de balansen der P.V.B.A. ter Griffie van de Rechtbank van Koophandel — heeft ten doel inlichting van derden; deze derden en bijgevolg ook de algemeenheid van de schuldeisers die vertegenwoordigd worden door de curator in het faillissement van de P.V.B.A., zijn gerechtigd de door de vennoten in de balansen erkende schulden als echt te beschouwen, terwijl de vennoten niet eens gerechtigd zijn te bewijzen dat deze door hen erkende schulden, die mogelijk bijgedragen hebben om derden te bewegen tot handelen met de vennootschap, in werkelijkheid geen schulden zijn, bv. omdat onder de vorm van voorafnemingen weddeuitkeringen verborgen zijn.

Cs. Knockaert t/ Mr Van de Velde Winant q.q.
(faillissement « Papeteries de Gand Papyrex »)

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar tijd en vorm;

Overwegende dat geïntimeerde, curator ter faling van de P.V.B.A. « Papeteries de Gand Papyrex », tegen appellanten, vennoten en zaakvoerders van deze vennootschap, het bedrag vordert van voorafnemingen door het in de kas der P.V.B.A. gedaan, en die als een schuldvordering van deze laatste jegens haar vennoten, in de balansen onder de activa vermeld;

Overwegende dat artikel 137 van de wet op de handelsvennootschappen voorziet dat de balansen der personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid op de griffie der handelsrechtbanken zullen neergelegd worden, waar ieder belanghebbende inzage ervan zal mogen nemen;

Overwegende dat deze publiciteit tot inlichting voor de derden ingericht werd; dat deze derden, en bijgevolg ook de massa der schuldeisers, vertegenwoordigd door geïntimeerde, gerechtigd zijn de door de vennoten in de balansen erkende schulden voor echt te aanzien, terwijl de vennoten niet eens ontvankelijk zijn te bewijzen dat deze door hen erkende schulden, die mogelijk bijgedragen hebben om derden tot het sluiten van verhandelings met de vennootschap te bewegen, in werkelijkheid geen schulden zijn, b.v. omdat,

zoals appellanten het voorhouden, onder de vorm van voorafnemingen weddeuitkeringen verborgen worden;

Overwegende dat niet bewezen is dat de kwestieuze voorafnemingen weddeuitkeringen waren, wel integendeel; dat weddeuitkeringen normaal van gelijk bedrag zijn en op geregelde tijdstippen worden uitgekeerd, wat voor de besproken voorafnemingen niet het geval geweest is; dat verder het inschrijven der voorafnemingen onder de activa der P.V.B.A. als schuldvordering van deze laatste jegens de vennoten, tot gevolg heeft gehad de winst- en verliesrekening met een gelijk bedrag te bonifiëren; dat, indien de schuldvordering jegens de vennoten fictief was, ook de winsten fictief geweest zijn; dat zulks echter niet verenigbaar is met het feit dat, b.v. in 1952 en 1953 tot een winstverdeling werd overgegaan; dat te veronderstellen is dat deze verdeling niet gedaan werd onder vorm van een werkelijke uitkering van fondsen — wat een bedrag zou uitgemaakt hebben — doch onder vorm van een gedeeltelijke delging van het debet der vennoten; dat dit echter veronderstelt dat gemeld debet werkelijk een debet was, en dat, na bonificatie der zgz. winsten, het debet saldo een werkelijk debet bleef;

dat m.a.w. het toekennen van winsten veronderstelt dat de voorafnemingen goedgekeurd worden tot het beloop van deze winsten, het saldo blijvende verschuldigd;

Overwegende trouwens dat, zelfs mocht het aangenomen worden dat de kwestieuze voorafnemingen ten titel van wedde werden gedaan, appellanten niettemin, zoals reeds gezegd, gehouden zouden zijn door de schijn die ze geschapen hebben; dat zoniet aan de publiciteit der balansen, zoals ze door de wet ingericht werd, en speciaal aan art. 137, lid 2, van de wet op de handelsvennootschappen, waarbij geboden wordt de schulden der vennoten ten opzichte van de P.V.B.A. in de balansen kenbaar te maken, elke doelmatigheid zou ontnomen worden;

Overwegende dat het bestreden vonnis dienvolgens behoort bevestigd te worden;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthijs in zijn eensluidend advies;

Alle andere besluiten verwerpend, en elk aanbod van bewijs verwerpend;

Verklaart het beroep ontvankelijk, doch ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt appellanten tot de kosten van de aanleg.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 25 februari 1956.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Axters.

Advocaat-Generaal : M. Matthijs.

Wetsontduiking. — Bevoegdheid van het O.M. — Schijnhuwelijk.

Het Openbaar Ministerie is bevoegd in burgerlijke zaken ambtshalve op te treden, niet alleen in de door de wet speciaal genoemde gevallen, maar zo dikwijls de openbare orde in gevaar wordt gebracht door toestanden, die niet mogen worden geduld en daaraan een einde moet worden gemaakt.

De openbare orde is gestoord, wanneer een vreemde vrouw, serveuse in verdachte drankgelegenheden in België een Belg huwt met het enig oogmerk om, dank zij de verwerving van de Belgische nationaliteit, de dwingende voorschriften van de wetten en besluiten op de vreemdelingenpolitie en de tewerkstelling van vreemdelingen te ontduiken.

Zodanig huwelijk is een schijnhuwelijk, waarvan het O.M. krachtens de wet van 20 april 1810 de nietigverklaring kan vorderen, indien het huwelijk in België gesloten is, of kan vorderen dat het huwelijk zonder werking in België zal zijn, indien het in het buitenland is aangegaan.

O.M. en Vanbelle en Dollet.

Gezien de stukken en nl. de gemotiveerde akte van beroep van het openbaar ministerie;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld; dat geïntimeerden geen pleitbezorger hebben gesteld;

In rechte :

Overwegende dat het Openbaar Ministerie bevoegd is om in burgerlijke zaken ambtshalve op te treden, niet alleen in de door de wet speciaal opgenoemde gevallen, maar telkens als de openbare orde in gevaar wordt gebracht door toestanden die niet kunnen noch mogen geduld worden en waaraan een einde moet worden gesteld (art. 46 al. 2 wet van 20 april 1810, Verbr. 11-6-1908, Pas. 1908, I, 246; Verbr. 2.3.1923, Pas. 1923, I, 243);

Overwegende dat de openbare orde gestoord is wanneer een vreemde vrouw, dienstster in verdachte drankgelegenheden in België, een Belg huwt met het enig oogmerk, om dank zij de aanwerving van de Belgische nationaliteit, de dwingende voorschriften van de wetten en besluiten op de vreemdelingenpolitie en de tewerkstelling van vreemdelingen te ontduiken, terwijl man en vrouw zich akkoord stellen om het stichten van een levensgemeenschap, die tot het wezen van het huwelijk behoort, uit te sluiten;

Overwegende dat een huwelijk dat aldus van zijn normale doel afgewend wordt en uitsluitend aangegaan is met onzedelijke doeleinden slechts een caricatuur van huwelijk, een schijnhuwelijk is, waarvan het Openbaar Ministerie krachtens de wet van 20 april 1810, de nietigverklaring kan vervolgen, indien het huwelijk in België gesloten werd, of de niet tegenstribaarheid in België kan doen uitspreken wanneer man en vrouw in het buitenland gehuwd zijn (De Page, T. I, 2de deel, n° 659 en 659bis);

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte overwogen heeft dat het ingrijpen van de openbare

macht in het intiemste van het privaat leven tegen de menselijke waardigheid indruist;

dat, immers art. 46 der wet van 1810 de handhaving van de openbare orde beoogt, onverschillig of het ingrijpen van het Openbaar Ministerie al dan niet het intiem leven van de enkeling treft;

dat overigens de wetgever in menige beschikking aan het Openbaar Ministerie het recht heeft toegekend om in het privaat leven in te grijpen; dat trouwens, wanneer het Openbaar Ministerie een geveinsd huwelijk te keer gaat, het de menselijke waardigheid dient;

In feite :

Overwegende dat uit de strafbundel not. 3046/55 Parket Kortrijk, blijkt dat tweede geïntimeerde, van Franse nationaliteit was vóór haar huwelijk op 25 september 1954 te Boulogne aan Zee met de Belg Vanbelle Pierre, voorheen wonende te Ingelmunster, en alsdan wederrechtelijk te Wevelgem in dienst was als « serveuse » in een drankgelegenheden van verdacht allooi; dat zij aldus aan strafvervolgingen en aan uitdrijving blootgesteld was;

dat de uitbaters van deze drankgelegenheden, om hun dienst daaraan te onttrekken, een huwelijk ontworpen, waardoor Dollet de Belgische nationaliteit zou verkrijgen; dat zij Vanbelle, die veertig jaar ouder is dan Dollet, daartoe hebben weten te overhalen tegen de belofte van een beloning van 7.000 frank;

Overwegende dat de elementen van het strafrechtelijk onderzoek in hun samenhang en onderling verband zeer duidelijk aantonen dat Dollet en Vanbelle akkoord gingen om elke levensgemeenschap uit te sluiten; dat het duidelijk gebleken is dat de verkrijging van de Belgische nationaliteit door Dollet slechts het middel was om haar eigenlijk doel te bereiken, nl. ongestoord en ongestraft als serveuse in België te werken;

Overwegende dat geïntimeerden nooit samen gewoond hebben; dat Dollet onmiddellijk na het huwelijk haar onderende bedrijvigheid in een verdachte drankgelegenheden te Menen is gaan uitoefenen, terwijl Vanbelle in Izegem woonde; dat Dollet, die er alle belang bij had het tegendeel te verklaren, erkende dat zij nooit met Vanbelle geslachtsgemeenschap heeft gehad;

Overwegende dat bewust huwelijk ontegensprekelijk een geveinsd huwelijk is;

Overwegende dat indien de Belgische rechter onbevoegd is om het te Boulogne aan Zee gesloten huwelijk nietig te verklaren, hij nochtans mag beslissen dat gemeld huwelijk en de verklaring vóór de heer Vrederechter te Boulogne aan Zee tot aanwerving van de Belgische nationaliteit, in België geen uitwerksel zal hebben;

dat een dergelijke beslissing zich opdringt in het belang van de openbare orde;

Om die redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Wijzende bij verstek tegen geïntimeerden bij niet verschijning;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond; doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet en opnieuw wijzend, zegt voor recht dat het huwelijk op 25 september 1954 vóór de ambtenaar van de burgerlijke stand te Boulogne aan Zee (Frankrijk) gesloten tussen Vanbelle Pierre-Carolus, geboren te Izegem, op 8 juni 1894, borstelmaker, wonende te Ingelmunster en Dollet Irène-Nelly, geboren te Boulogne aan Zee, (Frankrijk), op 28 oktober 1934, er wonende en de

verklaring op 23 september 1954 door haar afgelegd vóór de vrederechter te Boulogne aan Zee, niet tegenstelbaar zullen zijn aan de Belgische overheid, en in België geen uitwerksel zullen hebben;

Beveelt de overschrijving van het beschikkend gedeelte van onderhavig arrest in de lopende registers van de huwelijksakten, van de gemeenten Izegem en Ingelmunster, respectievelijk de gemeente waar Vanbelle thans woont en deze waar hij op het ogenblik van het sluiten van het huwelijk woonde; beveelt dat er bij gebeurlijke overschrijving van de Franse huwelijksakte in eender welke Belgische gemeente, melding van onderhavig arrest ten rande van de overschrijving zal gemaakt worden, alsook in de jaarlijkse en de tienjaarlijkse tabellen, met verbod voor de bewaarder nog uittreksels of afschriften van deze overgeschreven Franse huwelijksakte af te leveren, zonder melding van onderhavig arrest; wijst het meer gevorderd af;

Verwijst geïntimeerden in de kosten van beide instanties.

NOOT: Het hierboven gepubliceerd arrest doet een vonnis te niet, gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk op 21 oktober 1955, waarbij de vordering van de Procureur des Konings afgewezen werd.

Het werd aan ieder der beide geïntimeerden betekend, sprekende aan hun persoon. Bij ontstentenis van verzet of van voorziening in cassatie binnen de wettelijke termijnen, is dit arrest volkomen in kracht van gewijsde gegaan.

Deze beslissing betreft een belangwekkend toepassingsgeval van wetsontduiking. Men raadplege in dat verband de openingsrede van advocaat-generaal J. Matthijs dd. 15 september 1955: Wetsontduiking (R.W. 1955/56, kol. 105 tot 136), alsook de openbare les gehouden voor de jury van de rechtsfaculteit der Universiteit te Leuven door de heer J. G. Renauld, geaggregeerde van het hoger onderwijs: « Considérations sur la théorie de la fraude à la loi étudiée spécialement dans ses applications par la jurisprudence belge » (Annales de Droit et de Sciences Politiques, B. XV, 1955, blz. 205 tot 231).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

11 juli 1956.

Voorzitter: M. Van Camp.

Openbaar Ministerie: M. Van der Planken.

Advocaten: Mrs J. Mertens de Wilmars en W. Calewaert.

Erediensten. — Huisvesting van de bedienaar. — Verplichtingen der Gemeenten.

Het recht van de bedienaar van de eredienst om van de gemeente de beschikking van een pastorie, van een woning of van een woningvergoeding te bekomen is een burgerlijk recht, zodat de geschillen betreffende de uitvoering van die verplichting tot de kennisneming der burgerlijke rechtbanken behoren.

De verplichting van de gemeente is alternatief en zij mag derhalve in principe de wijze waarop zij zich van haar verplichting kwijt, wijzigen. Wijziging is echter niet meer toegelaten wanneer de gemeente zich heeft verbonden tot betaling ener vergoeding en dat de kerkfabriek, met medeweten der gemeente een woning heeft gebouwd, speciaal ontworpen om als huisvesting voor priesters te dienen.

Bij de vaststelling der woningvergoeding komt in aanmerking de noodzaak om aan de bedienaar een passende woning te bezorgen, de inkomsten van de gemeente, de huurwaarde der woningen aldaar en het bedrag der vergoedingen der pastoors uit het omliggende.

X t/ gemeente Y.

Overwegende dat de eis strekt tot veroordeling van verweerster in betaling van een woonstvergoeding van 3.500 frank per maand, vanaf 1 juli 1954, met intresten en kosten;

Bevoegdheid:

Overwegende dat verweerster ten onrechte staande houdt dat huidig geschil zou moeten onderworpen worden aan het oordeel van de Bestendige Deputatie, Z. M. de Koning en uiteindelijk de Raad van State;

Overwegende dat inderdaad de betwisting gaat over een burgerlijk recht van de bedienaar van de eredienst en als dusdanig in de bevoegdheid valt van de rechterlijke macht. Terwijl anderzijds de hogere administratieve overheid slechts bevoegd is de uitvoering van de beslissing nopens het burgerlijk recht te verzekeren door het gemeentelijk budget te controleren en de gemeente te verplichten de nodige bedragen op dit budget te voorzien; (Rép. Prat. Vb°, Cultes 1003, 1004, 1009)

Overwegende dat deze principes van gezonde zin niet gewijzigd werden door de beschikkingen houdende de oprichting van de Raad van State;

Overwegende immers enerzijds dat de weigering der gemeente een burgerlijke verplichting uit te voeren, geen administratieve beslissing is (Verbreking 27 nov. 1952, Pas. 53, 185), terwijl anderzijds de door de Bestendige Deputatie verplichte inschrijving van een krediet in de begroting geen juridische titel vormt van de verplichting tot uitkering der gemeente (Raad van State, Arrest n° 4171, 22.3.1955, Tijdschrift Bestuurswetenschappen, 1955, blz. 241);

Overwegende dat hieruit volgt dat de titel alleen kan verleend worden door de burgerlijke rechtbanken;

Ontvankelijkheid:

Overwegende dat verweerster ten onrechte opwerpt dat de vraag nopens de woonstvergoeding slechts ontvankelijk zou zijn voor het bedrag lopende vanaf de dagvaarding en niet vanaf het ogenblik dat aanlegger de nieuwe woonst is gaan betrekken, hetzij 1 juli 1954;

Overwegende inderdaad dat deze vraag geen retroactieve bedoeling heeft, vermits de vervallen vergoedingen een actuele schuldvordering zouden uitmaken die trouwens te rechter tijde aan verweerster werd bekend gemaakt (zie brief 28 september 1953 van aanlegger aan verweerster en de daarop volgende onderhandelingen;

Ten gronde:

Overwegende dat verweerster ingevolge art. 72 der wet van 18 germinal jaar X, art. 92 van het Keizerlijk Decreet van 30 dec. 1809, verplicht is aan de pastoor of bedienaar, een pastorie, of bij gebreke van pastorie een woonst, of bij gebreke van beide laatste een geldelijke woonstvergoeding te bezorgen;

Overwegende dat verweerster krachtens art. 131 der Gemeentewet de woonstvergoeding op haar budget

moet voorzien wanneer de woonst niet in natura verstrekt wordt;

Overwegende dat partijen akkoord gaan over de feitelijke omstandigheden die hebben geleid tot het oprichten door de Kerkfabriek van een pastorie op een grond die werd geschonken door de V.Z.W.D. «Parochiale werken der dekenij K...» en die door aanlegger werd betrokken op 1 juli 1954, nadat voordien door verweerster een maandelijks vergoeding van 900 fr. was betaald geworden zonder protest;

Overwegende dat tot oplossing van huidige betwisting hoofdzakelijk twee rubrieken dienen te worden besproken :

1°) of een woonstvergoeding verschuldigd was en is, t.i.z. of verweerster de keuze heeft gedaan en zo ja, of zij het recht heeft deze keuze te wijzigen door aanbieding van een woonst in natura;

2°) ingeval een woonstvergoeding verschuldigd is, met welke elementen dient rekening gehouden te worden om het beloop ervan te bepalen;

1°) Keuze van verweerster. — Tegeneis :

Overwegende dat verweerster ten onrechte staande houdt haar keuze nopens de wijze waarop zij zich van hare verplichtingen zal kwijten slechts te hebben gedaan bij beslissing van de gemeenteraad van 9 december 1955, waarbij aanlegger een woning te Y..., wordt aangeboden, en meent in rechte te zijn op tegeneis ontslag van de betaling der woonstvergoeding te vorderen vanaf 1 januari 1956;

Overwegende dat aanlegger verweerster op 28 september 1953 verwittigde dat de Kerkfabriek een «woonst voor parochiegeestelijken» ging bouwen die hij ging betrekken;

Overwegende dat verweerster hierop op 8 december 1953 antwoordde dat zij ook voor 1954 een vergoeding in de begroting heeft ingeschreven, doch aanlegger uithodigt een billijk bedrag voor te stellen;

Overwegende dat aanlegger mededeelde op 20 juli 1954 dat hij de opgerichte woonst had betrokken op 1 juli 1954;

Overwegende dat verweerster zich in haar schrijven van 23 juli 1954 tegen het betrekken dezer woonst noch tegen het principe der woonstvergoeding verzet doch slechts aandringt op een billijk voorstel van vergoeding;

Overwegende dat het slechts na de inleidende dagvaarding is dat verweerster de aanbieding van een andere woonst in natura heeft gedaan (op 9 dec. 1955);

Overwegende dat hieruit volgt dat ter voldoening van recht mag aangenomen worden dat verweerster instemde met het betalen van een vergoeding in stede van het verstrekken van een woonst vóór de dagvaarding;

Overwegende dat weliswaar de gemeente, verweerster haar keuze mag wijzigen, vermits volgens een constante rechtspraak de verplichtingen der gemeente alternatief is (Rép. prat. Vb°, Cultes, n° 956);

Overwegende dat desniettemin in billijkheid dient geoordeeld te worden, dat wanneer door de kerkfabriek een gebouw speciaal ontworpen wordt om als huisvesting voor priesters te dienen, met medeweten der gemeente, een andere aangeboden woonst als niet passend dient te worden geacht. Temeer daar zulks als een loutere gelegenheidsmaatregel zou kunnen voorkomen en aldus de vreedzame plaatselijke verhoudingen nutteloos zou schaden;

Overwegende dat aldus dient besloten dat aanlegger recht heeft op woonstvergoeding en de tegeneis ongrond is;

2°) Bedrag der woonstvergoeding :

Overwegende dat aanlegger ten onrechte de verplichting der gemeente assimileert aan de betaling der huurwaarde van het nieuw opgericht gebouw;

Overwegende dat volgens de termen der wetsbeschikkingen de woonst slechts deze is voldoende voor de pastoor of de bedienaar persoonlijk. Dat deze woonst behoorlijk en passend moet zijn en overeenstemmen met de waardigheid van het priesterlijk ambt. Dat de woonst in goede staat van onderhoud moet zijn en voldoende comfort bieden. Dat de woning alle lokalen moet omvatten nodig tot het uitoefenen der zending van pastoor der parochie; Rép. Prat. Vb°, Cultes, n° 998;

Overwegende dat voor de bepaling der woonstvergoeding nog rekening moet gehouden worden met de inkomsten der gemeente en de huurwaarde der woningen aldaar, alsmede het bedrag der vergoedingen der pastoors uit het omliggende; Rép. Prat. Vb°, Cultes, n° 1005-1006;

Overwegende dat het uit de schenkingsakte en de plannen van het opgerichte gebouw blijkt dat het gebouw bestemd is tot woonst van priesters aan de Parochie van «Onze Lieve Vrouw Onbevlekt» te Y... verbonden. Dat trouwens zes slaapkamers voorzien zijn en het niet betwist wordt dat een onderpastoor mede de pastorie betreft;

Overwegende derhalve dat de vergoeding die de huurwaarde zou vertegenwoordigen van de ganse pastorie niet in overeenstemming zou zijn met de zin der wet;

Overwegende anderzijds dat de waardigheid van het priesterlijk ambt door de rechtsleer en de rechtspraak erkend wordt en de traditie vergt dat deze waardigheid wordt gesymboliseerd door een passende woonst zelfs in landelijke of arbeidersparochies;

Overwegende evenwel dat deze onbetwistbare waardigheid niet mag verward worden met het aanzien verbonden aan een winstgevende betrekking. Dat de vergelijkingspunten nopens de huurwaarde van huizen betrokken door andere vooraanstaande ingezetenen in dit licht moeten beschouwd worden. Dat desniettemin blijkt dat een notaris evenals een geneesheer slechts 3.000 fr. huur betalen; (zie vergelijkingspunten in bundel van aanlegger);

Overwegende voor wat de vergoedingen in het omliggende betreffen, dient opgemerkt dat daar waar de pastorieën niet door de gemeente gebouwd werden de vergoedingen zeer matig te noemen zijn (H... 1.000 frank voor 4 plaatsen, B... kadastraal inkomen plus wettelijke vermeerdering, M... huurwaarde 1939 vermeerderd met 100 %, D..., kadastraal inkomen + 70 % hetzij ± 1.000 fr. per maand);

Overwegende dat ten onrechte verweerster opwerpt dat de taak van de bedienaar van de eredienst in een arbeidersgemeente niet belangrijk is. Dat inderdaad deze welbegrepen taak even belangrijk is en eerbiedwaardig in welk midden ook dat de godsdienstige overtuiging van de bedienaar toegedaan is;

Overwegende verder dat verweerster ten onrechte aanvoert dat het gebouw opgericht werd met giften en toelagen zonder intrest en aldus geen vergoeding zou verschuldigd zijn. Dat immers de Kerkfabriek de zending heeft deze giften aan te wenden en te doen fructifiëren in het belang van het doel waarvoor ze geschonken werden;

Overwegende uiteindelijk dat aanlegger zelf formeel een vergoeding van 2.000 fr. per maand vooropstelde in zijn schrijven van 28 september 1953. Dat dit voorstel blijkbaar door verweerster aanvaard werd vermits zij dit cijfer in haar begroting van het dienstjaar 1955

opnam. Dat evenwel kan aanvaard worden dat aanlegger geen meester was van het cijfer dat hij voorstelde vermits hij in dit verband afhangt van de eisen van de Kerkfabriek;

Overwegende derhalve dat blijkt uit hetgeen voorgaat dat een maandelijkse vergoeding van 2.500 fr. billijk en rechtmatig voorkomt, zodat de eis gegrond is ten belope van :

2° semester 1954 :	15.000	— 5.400	=	9.600 frank
1° semester 1955 :	15.000	— 5.400	=	9.600 frank
2° semester 1955 :	15.000	— 5.400	=	9.600 frank
1° semester 1956 :	15.000		=	15.000 frank
				43.800 frank

tot en met 30 juni 1956;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Gehoord het eensluidend advies gegeven door de heer J. Van der Planken, eerste substituut Procureur des Konings, in de Nederlandse taal ter openbare zitting van 27 juni 1956;

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpende,

Verklaart de hoofdeis en de tegeneis ontvankelijk, doch de hoofdeis gedeeltelijk gegrond en tegeneis ongegrond;

Bepaalt de woonstvergoeding door verweerster verschuldigd aan aanlegger op 30.000 fr. per jaar of 2.500 fr. per maand, vanaf 1 juli 1954 en voor de toekomst;

Veroordeelt dienvolgens verweerster in betaling aan aanlegger van een woonstvergoeding voor de periode van 1 juli tot 30 juni 1956 van 43.800 frank met de gerechtelijke intresten vanaf de inleidende dagvaarding op 28.800 frank en op 15.000 frank vanaf 1 januari 1956, en verder in betaling van een vergoeding van 2.500 frank per maand vanaf 1 juli 1956;

Wijst aanlegger af van het overige van zijn eis;

Wijst verweerster af van haar tegeneis;

Stelt de kosten voor de helft ten laste van elke partij;

Verklaart huidig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

12 maart 1956.

Voorzitter : M. Croonen.

Rechters : M.M. Kiekens en Vanhoogenbemt.

Advocaten : Mrs Verschelden en Verschueren.

Arbeidsongeval. — Tijdelijke bedienden van de Staat.
— Niet de bij de wet van 24 december 1903 voorgeschreven procedure is van toepassing, doch het gemene recht. — De gewone regelen omtrent de volstrekte rechterlijke bevoegdheid zijn toepasselijk.

Met betrekking tot de arbeidsongevallen worden de tijdelijke bedienden van de Staat in de huidige stand van de wetgeving niet beheerst door de wet van 24 december 1903, zoals deze wet gewijzigd is en aangevuld bij het wetsbesluit van 9 juni 1945.

Sedert het besluit van de Regent van 30 april 1947, houdende vaststelling van het statuut van de tijdelijke bedienden van de Staat, zijn dezen inderdaad niet meer door een contract van dienstverhuring met de Staat verbonden, maar door een wettelijk statuut van bestuursrechtelijke aard.

Hiër uit volgt dat de tijdelijke bedienden van de

Staat niet meer beantwoorden aan de bepalingen van artikel 1bis van de wet van 18 juni 1930, waaraan door het wetsbesluit van 9 juni 1945 wordt verwezen, en dus niet onder toepassing vallen van de wet op de arbeidsongevallen, zoals deze bij het wetsbesluit van 9 juni 1945 is gewijzigd.

Dienvolgens was het besluit van 30 april 1947 houdende het statuut van de tijdelijke bedienden van de Staat, waarbij aan deze bedienden het genot wordt toegekend van dezelfde geldelijke voordelen, als voorzien bij de wet op het herstel van schade, voortvloeiend uit arbeidsongevallen, geenszins overbodig naust de wet van 24 december 1903, zoals deze wet is gewijzigd en aangevuld door het wetsbesluit van 9 juni 1945. Dit besluit was integendeel een wettelijke noodzakelijkheid om aan het tijdelijk Rijkspersoneel de geldelijke voordelen te verzekeren van de arbeidsongevallenwet.

Het bij artikel 11, alinea 2, van het besluit van 30 april 1947 voorziene besluit is geen uitvoeringsbesluit, dat de uitvoering van het in de vorige alinea erkende recht ondergeschikt maakt aan een besluit van tenuitvoerlegging.

De duidelijke bewoordingen van die tweede alinea tonen aan, dat de wetgever de van het gemene recht afwijkende rechtspleging in zake arbeidsongevallen gevolgd, niet heeft willen behouden, doch hieruit kan niet worden afgeleid, dat hij afwijking van de gewone regels van de procedure heeft beoogd en de uitoefening van het recht heeft willen opschorten, totdat een wetsbepaling de nieuwe procedure zal hebben vastgesteld.

Bij afwijking van de bij de wet van 24 december 1903 voorgeschreven procedure en bij ontstentenis van een wetsbepaling, waarbij een bijzondere rechtspleging wordt ingesteld, moet derhalve worden aangenomen dat het gemene recht van toepassing is.

Daar in het onderhavige geval vergoeding wordt gevorderd op basis van een jaarwedde van 134.000 frank, is de vrederechter « ratione summae » niet bevoegd en de rechtbank van eerste aanleg bevoegd om van de eis kennis te nemen.

Belgische Staat (Minister van Landbouw) t/ Wwe H.

Aangezien de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Heer Minister van Landbouw, bij geregistreerd exploitatieduurwaarder Sels te Boom dd. 11 maart 1955, in hoger beroep komt tegen een vonnis op tegenspraak tussen partijen gewezen door de Heer Vrederechter van het kanton Duffel 13 februari 1955 waarbij, na het verzet te hebben ontvangen, de Heer Vrederechter zich bevoegd verklaart en alvorens over de grond van de zaak te wijzen, de oorspronkelijke eiseres toelaat om door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, bepaalde feiten te bewijzen;

Aangezien dit beroep regelmatig is naar de vorm en de ontvankelijkheid ervan niet wordt betwist;

Aangezien beroepene bij besluiten dd. 12 december 1955, incidenteel beroep instelt;

Dat ook dit beroep regelmatig is naar de vorm en de ontvankelijkheid ervan niet wordt betwist;

Gezien, in regelmatige vorm overgelegd, het vonnis waartegen beroep;

Aangezien eiser in beroep tegen het bestreden vonnis laat gelden dat, gezien H. tijdelijk agent was bij het Ministerie van Landbouw, hij niet met een contract van dienstverhuring met de Staat gebonden was, maar door een statuut van bestuursrechtelijke aard en alleen de rechten voorzien door dit statuut kan laten gelden;

Dat op het stuk van arbeidsongevallen, het recht

van H. beheerst wordt door artikel 11 van het Regentsbesluit van 30 april 1947, houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk personeel ;

dat artikel 11 van het statuut beschikt : « de tijdelijke personeelsleden hebben het genot van dezelfde geldelijke voordelen als voorzien bij de wet op het herstel van schade voortvloeiend uit arbeidsongevallen, alsmede bij de latere wetten en besluiten » ;

« Een later besluit zal de ten deze van toepassing zijnde procedure vaststellen » ;

Aangezien het ten deze van toepassing zijnde procedurebesluit heden nog niet verschenen is, zodat het te werk stellen van het recht voorzien door artikel 11 al. 1, bij gebreke aan uitvoeringsbesluit, niet mogelijk is en de eerste Rechter zijn bevoegdheid te buiten is gegaan ;

Aangezien de beroepene hiertegen aanvoert, dat de eerste Rechter wel degelijk bevoegd was om over de eis te kennen ;

Dat naar haar mening de wet van 24 December 1903 op de arbeidsongevallen in haar geheel van toepassing is op de tijdelijke bedienden van de Staat, vermits de Besluitwet van 9 juni 1945, het artikel 1 alinea 3 der wet van 24 december 1903 heeft gewijzigd in de zin dat voortaan « de bedienden welke ook het bedrag weze van hun loon », onder toepassing vallen van de wet op de arbeidsongevallen ;

Dat als bediende moet worden aangezien voor de toepassing der wet van 24 december 1903, ieder persoon die beantwoordt aan de bepalingen van artikel 1/bis der wet van 18 juni 1930, op het bediendenpensioen en die tevens onder de toepassing van deze wet valt ;

Dat het toepassingsgebied van deze wet omschreven is in het artikel 1; zodat de bedienden van Staat, Provincie en Gemeente, van openbare instellingen en van instellingen van openbaar nut, die niet beheerst worden door een wettelijk pensioenstatuut of een door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg goedgekeurd reglement, waarbij hun gelijkaardige rechten als die bij de wet voorzien, verleend worden — hetwelk het geval is van de tijdelijke — onder toepassing vallen van de wet op de arbeidsongevallen ;

Aangezien beroepene verder laat gelden, dat indien deze thesis niet wordt aanvaard, de eerste Rechter toch bevoegd was om kennis te nemen van de eis, vermits de tijdelijke bedienden van de Staat, naar luid van artikel 11 eerste lid van het Besluit van 30 april 1947 « het genot hebben van dezelfde geldelijke voordelen als voorzien bij de wet op het herstel van schade voortvloeiend uit « arbeidsongevallen, alsmede bij de latere wetten en besluiten » en deze bepaling ongetwijfeld verwijst naar artikel 4 der wet op de arbeidsongevallen, vermits alinea 20 van de memorie van toelichting die het Besluit van 30 april 1947 voorafgaat, klaar en duidelijk de strekking van artikel 11 weergeeft : aan de tijdelijke personeelsleden het genot geven van dezelfde voordelen als de bedienden uit het particulierbedrijf genieten, waardoor op ondubbelzinnige wijze te kennen wordt gegeven dat het de wil van de wetgever is geweest, ook het voordeel van de procedure voor de Vrederechter aan de tijdelijke personeelsleden te verlenen ;

Aangezien de beroepene het bewijs van de juistheid van haar zienswijze zoekt in het feit dat de beschikking van artikel 11, alinea 2, nooit een uitvoering kreeg en de reden van het niet verschijnen van bedoeld besluit gelegen is in de omstandigheid dat de wetgever zelf ingezien heeft dat dit besluit omtrent de procedure overbodig was, vermits artikel 11, alinea 1, van het Regentsbesluit houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk Rijkspersoneel, de wet van 24 decem-

ber 1903 in al haar beschikkingen van toepassing maakt op het tijdelijk personeel van de Staat ;

Aangezien beroepene ten gronde incidenteel beroep instelt, aanvoerende dat door het vonnis a quo een getuigenverhoor bevolen wordt, hetwelk overbodig is; dat het dienstverband tussen de echtgenoot van de oorspronkelijke eiseres en de eiser in beroep, voldoende bewezen is;

Dat de eis hic et nunc gegrond is en aan de beroepene de vergoedingen toekomen zoals bepaald in de wet op de arbeidsongevallen, na vastgesteld te hebben dat het basisloon 120.000 frank per jaar bedraagt, de volledige definitieve werkonbekwaamheid ingetreden is op 20 oktober 1953 en het slachtoffer op 13 maart 1954 overleden is;

Aangezien met betrekking op de arbeidsongevallen, de tijdelijke bedienden van de Staat, in de huidige stand van de wetgeving, niet beheerst worden door de wet van 24 december 1903, zoals deze werd gewijzigd en aangevuld door de besluitwet van 9 juni 1945;

Dat inderdaad dit Rijkspersoneel sedert het besluit van 30 april 1947, houdende vaststelling van hun statuut, niet meer door een contract van dienstverhuring met de Staat gebonden is, maar door een wettelijk statuut van bestuurrechtelijke aard;

Dat op dit punt het verslag aan de Regent, hetwelk het besluit van 30 april 1947 voorafgaat, duidelijk is : « artikel 3 verordent dat de tijdelijke personeelsleden » der eerste en der tweede categorie benoemd worden » door de minister » Het besluit van 15 januari 1942 voorzag « dat het tijdelijk personeel aangeworven » wordt bij contract onder de voorwaarden bedongen » bij dit contract. Deze procedure werd geweerd in » het nieuwe statuut, wijl zij tot misverstand aanleiding gaf. Immers is het Rijkspersoneel, zowel het » definitief als het tijdelijk, niet aangenomen in het » verband van een dienstcontract, maar verbonden aan » het Bestuur bij een statuut dat hun administratieve » rechtstoestand regelt. Hun wettelijke en reglemen- » taire toestand verschilt van die welke ontstaat naar » aanleiding van de bediendenarbeidsovereenkomst, » door het feit dat de Staat eenzijdig de voorwaarden » mag wijzigen die de betrekkingen tussen personeel » en administratie beheersen. De reden van die een- » zijdige macht steunt op het begrip „openbare dienst” » ;

Dat hieruit volgt dat de tijdelijke bedienden van de Staat niet meer beantwoorden aan de bepaling van artikel 1bis der wet van 18 juni 1930, waartoe door de besluitwet van 9 juni 1945 wordt verzonden en dus niet onder toepassing vallen van de wet op de arbeidsongevallen zoals deze door de besluitwet van 9 juni 1945 werd gewijzigd;

Aangezien in tegenstelling met de bewering van beroepene uit de wordingsgeschiedenis van de wet van 9 juni 1945 duidelijk blijkt dat de wetgever van toen enkel en alleen naar de wet van 18 juni 1930 op het bediendenpensioen heeft verwezen, met betrekking op de bepaling die in artikel 1bis van deze wet wordt gegeven van het begrip « bediende » en dat hij in geen geval het toepassingsgebied zelf van de wet van 18 juni 1930 heeft beoogd; met andere woorden de tijdelijke bedienden van Staat, Provincie en Gemeente zullen het voordeel genieten van de wet van 24 december 1903 op de arbeidsongevallen, niet omdat zij onder toepassing vallen van de wet van 18 juni 1930, maar voor het geval zij beantwoorden aan het begrip « bediende », zoals dit is voorzien door die wet in haar artikel 1bis (zie verslag aan de Regent dat de besluitwet van 9 juni 1945 voorafgaat);

Aangezien dienvolgens het besluit van 30 april 1947,

houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk personeel, waarbij aan deze bedienden het genot wordt toegekend van dezelfde geldelijke voordelen als voorzien bij de wet op het herstel voor schade voortvloeiend uit arbeidsongevallen, geenszins dubbel gebruik maakt met de wet van 24 december 1903, zoals deze werd gewijzigd en aangevuld door de besluitwet van 9 juni 1945;

Dat integendeel dit besluit een wettelijke noodzakelijkheid was om aan het tijdelijk Rijkspersoneel de geldelijke voordelen te verzekeren van de wet op de arbeidsongevallen;

Aangezien de bewering van eiser in beroep als zou de beschikking van artikel 11, alinea 1, van het besluit van 30 april 1947, bij ontstentenis van een uitvoeringsbesluit, geen uitwerking hebben, niet kan bijgetreden worden;

Dat inderdaad het bij artikel 11, alinea 2, voorziene besluit geen uitvoeringsbesluit is dat de uitoefening van het in vorig alinea erkende recht ondergeschikt maakt aan een besluit van tenuitvoerlegging;

Dat de duidelijke bewoordingen van alinea 2 aantonen dat de wetgever de van het gemeen recht afwijkende rechtspleging in zake arbeidsongevallen gevolgd, niet heeft willen behouden, maar dat hiervan niet kan worden afgeleid dat hij de afwijking van de gewone regels van de procedure heeft beoogd en de uitoefening van het recht heeft willen schorsen, totdat een wetsbeschikking de nieuwe procedure zal hebben vastgesteld;

Aangezien beroepene tevergeefs ter verantwoording van de bevoegdheid van de vrederechter, aanvoert dat artikel 11, lid 1, ongetwijfeld verwijst naar artikel 24 van de wet op de arbeidsongevallen en het de bedoeling van de wetgever is geweest ook het voordeel van de procedure voor de vrederechter aan de tijdelijke personeelsleden te verlenen;

Dat deze zienswijze in strijd is met de duidelijke tekst van artikel 11, alinea 2, waarbij de rechtspleging gevolgd in zake arbeidsongevallen van de hand wordt gezien;

Aangezien de door de eerste rechter aangehaalde vermelding van het reglement van de administratieve gezondheidsdienst van het Ministerie van Volksgezondheid, waarbij wordt voorgehouden dat bij gebeurlijk werkongeval de aangifte ervan moet geschieden bij middel van een voorgeschreven formulier, neer te leggen ter griffie van het vrederecht van het kanton waar het ongeval heeft plaats gehad, niet rechtsgeldig kan opwegen tegen de duidelijke tekst van artikel 11, alinea 2;

Aangezien dienvolgens moet aangenomen worden dat bij afwijzing van de bij de wet van 24 december 1903 voorgeschreven procedure en bij ontstentenis van een wetsbeschikking waarbij een bijzondere rechtspleging wordt ingesteld, het gemeen recht van toepassing is;

Aangezien de door de oorspronkelijke eiser gevraagde vergoedingen op basis van een jaarwedde van 134.000 frank, de bevoegdheid ratione summae van de vrederechter te boven gaat en de rechtbank van eerste aanleg bevoegd was om over de eis te kennen;

Aangezien dienvolgens op grond van artikel 473, laatste alinea van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de rechtbank de zaak tot zich kan trekken, zoals door beroepene in ondergeschikte orde wordt gevraagd;

Aangezien de beschikkingen van artikelen 2, 24, 34, 36, 37, 40, 41 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden nageleefd;

Om deze redenen,

de Rechtbank, zetelende in graad van hoger beroep, alle verdere of strijdige besluitend verwerpende, ontvangt het beroep en er over wijzende, zegt voor recht dat de eerste rechter onbevoegd is om over de eis te kennen; doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet;

Bij toepassing van artikel 473, laatste alinea, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, trekt de zaak tot zich en beveelt aan partijen ten gronde te besluiten.

Behoudt de kosten voor.

NOOT : Verg. o.a. A. Monballiu, De Arbeidsongevalwet en de tijdelijke bedienden van Staat, Provincie en Gemeente, R.W. 1955/56, 729 V; Rb. Antwerpen, 16 juni 1955, met noot, R.W. 1955/56, 828.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

13e Kamer. — 11 februari 1956.

Voorzitter : M. Logé.

Openbaar Ministerie : M. Dumont.

Advocaten : Mrs Van Dessel en Carette.

Wegverkeer. — Voorranghebbber. — Inbreuk op artikel 25, 2b, van het verkeersreglement. — Botsing met rechtsrijdende weggebruiker, naderend van links. — Geen recht op voorrang.

De van rechts komende weggebruiker die artikel 25 2b van het Verkeersreglement overtreedt door bij het afslaan naar links na te laten een zo groot mogelijke draai te nemen en aldus in botsing komt met de op de rechterkant rijdende van links komende weggebruiker, kan zich niet met vrucht beroepen op het hem toekomend recht van voorrang van rechts, daar deze voorrang aldus niet meer in aanmerking komt.

Hannesse t/ De Roeck.

Overwegende dat de eis er toe strekt verweerder aan eiser de sommen van 17.212 fr. en 3.400 fr. te betalen ten titel van schadevergoeding wegens het verkeersongeval dat de 11 december 1954 gebeurd is;

Overwegende dat de lichte vrachtwagen door verweerder gevoerd op die datum de Groot-Bijgaardenstraat volge en naar links draaiend de Soldatenstraat ingeslagen heeft maar dat juist aan de ingang van die straat in aanrijding kwam met de lichte vrachtwagen door eiser gevoerd die de Soldatenstraat verliet om de Groot-Bijgaardenstraat te vervolgen;

Overwegende dat uit de aanduidingen van het plan dat door de politie opgemaakt werd, blijkt, dat verweerder zijn manoeuvre verricht heeft in overtreding met de voorschriften van artikel 25, par. 2, litt. b; dat hij inderdaad nagelaten heeft een zo groot mogelijke draai te nemen zodat de weg die hij insloeg aan de rechterzijde wordt opgereden;

Overwegende dat verweerder ten onrechte beweert dat hij de prioriteit van de weggebruiker van rechts komende kan inroepen maar dat de kwestie van prioriteit in huidige zaak geen rol heeft; dat inderdaad de botsing plaats gehad heeft buiten de Groot-Bijgaardenstraat, vanwaar verweerder gereden kwam en dat de oorzaak van het ongeval bestaat uit de onregelmatige manoeuvre door dewelke verweerder de Soldatenstraat insloeg;

Overwegende dat uit die elementen blijkt, dat de ganse verantwoordelijkheid ten laste van verweerder dient gelegd te worden;

Overwegende dat de eis betreffende de sommen van 16.472 fr. wegens schade aan de lichte vrachtwagen en van 740 fr. wegens taks gegrond is;

Overwegende dat de vergoeding wegens onbruikbaarheid van de lichte vrachtwagen van eiser dient bepaald op 9 dagen aan 150 fr., hetzij op de som van 1.350 fr.; dat er dus aan eiser een totale vergoeding van 16.472 fr. + 740 fr. + 1.350 fr., hetzij 18.562 fr. toekomt;

Overwegende dat uit dezelfde elementen voortvloeit dat de tegeneis niet gegrond is;

NOOT : Vgl. Corr. Rb. Antwerpen, 17 november 1954, R.W. 1955-56, 306; Verbreking, 16 mei 1949, Bull. Ass. 1950, 112; in dit nummer : R. v. K. Leuven, 4-3-1955 en Vred. Leuven, 17-1-1956.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

27 februari 1956.

Voorzitter : M. Temmerman.

Rechters : M.M. De Vriendt en Dhaenens.

Advocaten : Mrs. Steyaert en Dua.

Gezinsvergoedingen. — Beheerder N.V. — Buiten dienstverband staande arbeider. — Werkelijke uitoefening van het beroep gedurende ten minste achttien dagen per jaar vereist.

Het organiek K.B. van 22 december 1938, artikel 23, eerste en tweede lid, stelt met de buiten dienstverband staande arbeiders voor de toepassing van dat Besluit gelijk de personen, die onder welke benaming ook met een opdracht van beheerder of afgevaardigde beheerder in een naamloze vennootschap belast zijn.

Volgens artikel 3 van hetzelfde K.B. moet als onafhankelijk arbeider worden aangezien iedereen, die uitsluitend hoofdzakelijk of op bijkomende wijze een beroep uitoefent door voor eigen rekening te werken, wanneer hij zijn beroep op normale wijze en zulks tenminste gedurende achttien dagen per jaar uitoefent.

Uit de aangehaalde teksten, die voldoende duidelijk zijn, en ook uit de voordracht aan de Koning volgt dat de bedrijvigheid van een beheerder verondersteld wordt zich uit te strekken over de minimum tijdsduur, voorzien bij artikel 3. Dit is een vermoeden « juris tantum » zodat de beheerder mag bewijzen, dat hij als dusdanig « niet » achttien dagen per jaar werkzaam is.

Algemene Onderlinge Kas voor Gezinsvergoedingen
t/ De Cavel.

Gezien de stukken, waaronder de grosse van het vonnis verleend de 8e juli 1954 door het vredegerecht van het tweede kanton Gent, waartegen in regelmatige vorm en tijdig beroep werd ingesteld;

Overwegende dat de vordering ertoe strekt de geïntimeerde te doen veroordelen om aan de appellante 7.403 frank te betalen met de gerechtelijke rente wegens de bijdragen en vermeerderingen die hij, aangesloten overeenkomstig de artikelen 133, 185 en 198 van het K.B. van 1 februari 1941, verschuldigd

zou zijn voor de jaren 1950 tot en met het eerste kwartaal 1953; dat uit de andere elementen van de bundels blijkt dat het de hoedanigheid van geïntimeerde's echtgenote als beheerder van de N.V. Elektron betreft;

Overwegende dat de appellante zich door het be-roepen vonnis gegriefd verklaart omdat het als grond voor het verschuldigd zijn van de bijdragen heeft aangevoerd dat de werkelijke prestaties, en niet het mandaat zelf van beheerder, minstens gewoonlijk 18 dagen per jaar moeten duren;

Overwegende dat het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 bij artikel 23, eerste en tweede lid, met de buiten dienstverband staande arbeiders gelijkstelt, voor de toepassing van dit besluit, de personen die onder welke benaming ook met een opdracht van beheerder of afgevaardigde-beheerder zijn belast in een naamloze vennootschap;

Overwegende dat volgens artikel 3 van hetzelfde K.B. als onafhankelijk arbeider moet aangezien worden al wie uitsluitend, hoofdzakelijk of op een bijkomende wijze een beroep uitoefent door voor eigen rekening te werken, wanneer hij zijn beroep op normale wijze en zulks gedurende 18 dagen, minstens, per jaar;

Overwegende dat uit aangehaalde teksten die voldoende duidelijk zijn, en ook uit de voordracht aan de Koning volgt, dat de bedrijvigheid van een beheerder verondersteld wordt zich uit te strekken over de minimum tijdsduur voorzien bij artikel 3 (Pasin. 1938, blz. 450);

Overwegende dat het een vermoeden juris tantum geldt, zodat de beheerder mag bewijzen dat hij als dusdanig geen 18 dagen per jaar bedrijvig is (zie noot door Léon Dabin in Revue Pratique des Sociétés, 1955, blz. 302-307);

dat de wetgever immers de feitelijke bedrijvigheid heeft afgescheiden van de hoedanigheid zelf van beheerder, zoniet zou hij het uitdrukkelijk gestipuleerd hebben, zoals dit het geval is in artikel 9 voor de doctors in de rechten ingeschreven op de tabel van de advocatenorde of op de lijst van de stagedoende advocaten;

Overwegende dat het beperken van deze bewijsoverlevering tot bijzondere en uitzonderlijke omstandigheden sedert de afschaffing van het vroegere artikel 20, tweede lid, door artikel 3 van het K.B. van 2 september 1939, gelijk zou staan met een toevoeging aan de thans vigerende wetteksten, die wegens hun aard strikt moeten geïnterpreteerd worden;

Overwegende dat, indien de wetgever enkel het juridisch begrip van het mandaat van beheerder had beoogd, en niet zijn bedrijvigheid in concreto, men zich mag afvragen waarom de tekst zulks niet uitdrukkelijk voorziet, door kortom te bepalen dat iedere beheerder wiens mandaat minstens 18 dagen van het jaar heeft geduurd, onderworpen is aan de wet op de kinderbijslagen;

Overwegende dat de bedoeling van de wetgever verduidelijkt wordt door de toelichting in de voordracht aan de Koning, waar bepaald wordt : « Het beroep moet werkelijk uitgeoefend worden. Er kan natuurlijk geen sprake zijn van een eenvoudig uitoefenen in schijn van het beroep », en verder : « Anderzijds moet het beroep op normale wijze in België uitgeoefend worden », d.i. gewoonlijk (bij artikel 3, tweede lid), terwijl in verband met artikel 23 wordt aangestipt : « Welke ook de benaming zij door de vennootschap gekozen, al ware het de eenvoudige benaming van bestuurder, die is zonder belang wat betreft het onder

de toepassing vallen van dit besluit, van de belanghebbende;

Alleen de werkelijke aard van de uitgeoefende functie dient in aanmerking genomen;

Overwegende dat het dragen van de hoedanigheid van beheerster tijdens het jaar, daarom niet automatisch moet doen besluiten tot een beroepsbedrijvigheid van meer dan 18 dagen, omdat het mogelijk is dat de beheerster hiervoor steunt op de bijstand van medevennoten of derden, al naar gelang de omstandigheden, zonder daarom tot nalatigheid te moeten besluiten;

Overwegende dat, waar artikel 20 van het K.B. van 22 december 1938 uitdrukkelijk naar de wetsbeschikkingen verwijst waarin het vermoeden van de uitoefening van het beroep juris et de jure is, er a contrario mag aangenomen worden dat, wanneer het tegenbewijs niet ontzegd wordt, zoals voor de beheerders, dit toegelaten is; dat zulks des te zekerder is sinds het afschaffen door artikel 3 van het K.B. van 2 september 1939, van het tweede lid van voornoemd artikel 20, waarbij vermoeden van artikel 19, litt. d, van het K.B. van 22 december 1938, enkel door het bevoegde bestuur van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, de Nationale Onderlinge Kas, het Coördinatie Comité en de Onderlinge Kassen mocht tegengesproken worden en dus niet door de belanghebbende beheerder;

Overwegende dat het afschaffen van deze beperking moet uitgelegd worden door de wil om de belanghebbende partijen zonder uitsluiting tot het tegenbewijs toe te laten, hetgeen trouwens overeenkomt met de geest om de van het gemeen recht zonder noodzakelijkheid afwijkende beschikkingen te schrappen (zie verslag aan de Koning, Pasinomie 1939, blz. 452-457, het K.B. van 2 september 1939 voorafgaand);

Overwegende echter dat waar het ter zake niet bewezen wordt en zelfs niet betwist wordt, dat de geïntimeerde gedurende ten minste 18 dagen der jaar als beheerster werkelijk bedrijvig is, de eerste rechter met recht de eis als niet gegrond heeft afgewezen;

Om die gronden,

De Rechtbank, gelet op de artikelen 2, 24, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken, alle andere conclusies van de hand wijzende;

Verklaart het beroep niet gegrond en wijst het af;

Bevestigt het beroepen vonnis en veroordeelt de appellante in de kosten van het hoger beroep.

NOOT: Zie in dit nummer het bij bovenstaand vonnis bevestigde vonnis van de vrederechter te Gent, dd. 8 juni 1954.

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

6 februari 1956.

Voorzitter: M. Rollier.

Rechters: M.M. Maffei en Marijns.

O. M.: M. Matthys.

Advocaten: Mrs. De Geyter en Rosschaert.

Roerend goed. — Dubbelzinnig bezit. — Materiële detentie. — Bezitter ter bede.

Wanneer hij, die een roerend goed van een ander onder zich heeft, beweert dit van laatstgenoemde gekregen te hebben als vergoeding voor verrichte prestaties, betreft het een dubbelzinnig bezit en moet hij, die beweert het goed in voege voormeld verkregen te hebben, het bewijs daarvan leveren.

Indien hij enkel het goed heeft mogen gebruiken, kan er geen sprake zijn van werkelijk « bezit », doch slechts van materiële detentie; hij kan dan slechts beschouwd worden als bezitter ter bede van de aanvang af en deze toestand blijft bestendig voortduren totdat de titel van zijn bezit veranderd is, hetgeen uitsluitend van de eigenaar afhangt.

De regel « bezit geldt als volkomen titel » werd slechts aanvaard tot bescherming van de « derden », die het roerend goed te goeder trouw bekomen hebben van de bezitter ter bede, aan wie het door de eigenaar is toevertrouwd; noch de wet, noch de gebruiken laten toe dezelfde bescherming toe te kennen aan de bezitter ter bede zelf, die uiteraard tot teruggave gehouden is.

Segers t/ Wwe Smet.

Gezien de stukken, waaronder het vonnis van de heer Vrederechter van het kanton Hamme, dd. 7-6-1955, in regelmatige uitgifte voorgebracht, waartegen L. Segers, tijdig en regelmatig in beroep is gekomen;

De Rechtbank ontvangt het beroep en erover beslissende:

Overwegende dat, volgens de termen van het aankoopcontract, Leon Segers, die steeds en thans nog gehuisvest is te Hamme, Evangeliestraat 30, op 8-1-1951 bij Ocilon Van Roey te Hamme een naaimachine « Vigerelli » ter waarde van 10.500 fr. aangekocht heeft en het liet overbrengen naar de Evangeliestraat nr 36 te Hamme, zijnde ter woonst van geïntimeerde, een gebuurvrouw bij wie hij sedert een paar jaren kost en verzorging bekwaam; dat deze toestand voortduurde tot in juli 1954, wanneer L. Segers bij zijn dochter ging inwonen;

Overwegende dat beroeper, gepensioneerde, doch ook kleermaker van beroep volgens zijn verklaring, er zich over beklagt sinds 1954 in de onmogelijkheid geweest te zijn de naaimachine, die zijn eigendom is, van geïntimeerde terug te bekomen; dat zijn oorspronkelijke vordering, ingeleid bij exploit van deurwaarder De Landtsheer te Hamme, dd. 19-5-1955, er toe strekt Anais Van den Bossche te horen veroordelen om bedoelde naaimachine aan L. Segers te overhandigen binnen de 24 uren van het tussen te komen vonnis, en voor het geval ze in gebreke mocht blijven hieraan te voldoen, haar te veroordelen tot betaling aan L. Segers ener schadevergoeding groot 7.000 fr. in hoofdsom;

Overwegende dat Anais Van den Bossche deze vordering betwist en art. 2279 B.W. te haren voordele inroept;

Overwegende dat de eerste Rechter de zienswijze van Anais Van den Bossche aannam en de eis als ongegrond heeft afgewezen;

Overwegende dat nochtans niet uit het oog mag verloren worden dat L. Segers, als onbetwiste koper van de naaimachine, de eigenaar ervan is en dat hij het was die de machine ter woonst van geïntimeerde liet overbrengen;

Overwegende dat, zo geïntimeerde zich in deze omstandigheden als « bezitster » van de machine laat doorgaan om ze gekregen te hebben van haar kostganger als vergoeding voor de door haar geleverde kost en de door haar gepresteerde diensten, het hier alleszins een dubbelzinnig bezit geldt en geïntimeerde tot regelmatig bewijs van deze gift gehouden is, met inachtneming van de gewone rechtsregelen omtrent dergelijk bewijs (zie Planiol, Droit Civil, uitgave 1908, t. III, n° 2543, bl. 580); dat ze dergelijk bewijs niet levert;

Overwegende dat zo geïntimeerde daarentegen slechts de naaimachine heeft mogen gebruiken, indien ze enkel te harer beschikking gesteld werd of gebleven is, onmogelijk van werkdadig en nuttig « bezit » sprake kan zijn, doch enkel van materiële detentie; dat alsdan geïntimeerde slechts als bezitster ter bede kan beschouwd van in de aanvang en dat deze toestand bestendig voortduurt en blijft duren tot wanneer haar titel verandert, wat niet van haar doch uitsluitend van beroeper afhangt (zie hieromtrent Planiol, loc. cit. t. I, nrs 2318 bl. 745 en 2313-8° bl. 744);

Overwegende dat, volgens de bewoordingen van Planiol loc. cit. t. I n° 2311, bl. 743 en 744 « la détention consiste à posséder une chose avec la permission et pour le compte de son propriétaire »; dat geïntimeerde niet bewijst ooit meer recht gehad te hebben over de naaimachine dan deze loutere detentie en evenmin de omzetting hiervan in regelmatig bezit aantoon;

Overwegende dat ten slotte nog dient opgemerkt dat de regel « possession vaut titre » slechts uitgedacht werd tot bescherming van de « derden » die het roerend goed te goeder trouw bekomen hebben van de bezitter ter bede aan wie het door de eigenaar toevertrouwd was; dat noch de wet noch de gebruiken toelieten zelfde bescherming toe te kennen aan de bezitter ter bede zelf, die uiteraard tot teruggave gehouden is (Planiol loc. cit. t. I, n° 2476);

Overwegende dat de oorspronkelijke eis aldus dient ingewilligd; dat bij gebrek aan teruggave van de naaimachine zelf, de waarde ervan in billijkheid op 7.000 fr. dient bepaald;

Overwegende dat het beroep dus gegrond voorkomt;

Om deze redenen, de Rechtbank, zetelende in hoger beroep, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart het beroep gegrond, dienvolgens doet het vonnis a quo te niet en doende wat de eerste Rechter had behoren te doen, veroordeelt Anais Van den Bossche, weduwe Smet, om binnen de acht dagen volgende op de betekening van onderhavig vonnis, bedoeld naaimachine « Vigerelli » aan Leon Segers te overhandigen; en voor het geval geïntimeerde in gebreke mocht blijven hieraan te voldoen, veroordeelt haar van nu af voor alsdan om aan Leon Segers te betalen een schadevergoeding groot 7.000 fr., vermeerderd met de gerechtelijke intresten;

Veroordeelt geïntimeerde tot al de kosten van beide instantiën.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

26 april 1956.

Voorzitter : M. Rayee.

Rechters : M.M. Reynaert en Deswaef.

Rerefendaris : M. Degrave.

Advocaten : Mrs Govaert, Six en Heymans.

Faillissement. — Een schuldeiser, die na afsluiting van het proces-verbaal aanvaard wordt, is niet meer gerechtigd schuldvorderingen te betwisten, die in het proces-verbaal aanvaard zijn.

Naar recht mogen alle schuldeisers zonder onderscheid het onderzoek naar de echtheid van de schuldvorderingen bijwonen en tegenspraak doen vóór dat het proces-verbaal van onderzoek gesloten wordt; doch zodra dit proces-verbaal gesloten is, mogen zij op straf van nietigheid slechts tegenspraak doen binnen een strikte termijn, die twee dagen bedraagt vóór de zitting, bepaald voor de debatten over de betwistingen (artikel 503, lid 1, faillissementswet).

Na het verstrijken van die termijn van twee dagen mag geen enkel schuldeiser nog tegenspraak doen; het proces-verbaal van onderzoek naar de echtheid is definitief gesloten en de aanvaarde schuldeisers zijn het voorgoed, zonder dat er verzet of hoger beroep mogelijk is, noch vanwege de curator, noch vanwege de gefailleerde, noch vanwege enige schuldeiser, geverifieerd of niet, noch vanwege een schuldeiser, die naderhand mocht dagvaarden tot aanvaarding van schuldvordering.

Ook uit artikel 503, lid 2, faillissementswet blijkt dat de wetgever, bezorgd om de afhandeling van het faillissement te bespoedigen, een gunststelsel heeft toestaan aan de schuldeisers, die hun schuldvorderingen hebben ingediend binnen de bij artikel 486 faillissementswet voorgeschreven termijn.

Al de schuldvorderingen, ingeschreven op het proces-verbaal van onderzoek naar de echtheid, waarvan sprake in artikel 502, faillissementswet, of ze aanvaard, tegengesproken of betwist zijn, mogen naderhand nimmermeer worden tegengesproken door nalatige schuldeisers.

R.M.Z. t/ Dellaconne en Mr Heymans q.q. (faillissement N.V. Laboratoires de Biochimie Industrielle).

Aangezien de rechtbank van koophandel bevoegd is, om reden dat de eis, gegrond op artikel 503 uit de wet op de faillissementen, ontstaan is uit het bestaan van het faillissement;

Aangezien de R.M.Z. zijn schuldvordering bij het faillissement L. B. I. heeft ingediend méér dan één jaar na de sluiting van het proces-verbaal van onderzoek naar de echtheid van de schuldvorderingen; nadat hij aanvaard is geworden bij het bevoorrecht passief bij vonnis van de 12 januari 1955, beweert hij thans dat het onderzoek naar de echtheid van sommige bevoorrechte schuldvorderingen slecht werd gedaan; namelijk dat sommige schuldeisers, die in hoedanigheid van bedienden, een voorrecht hebben dat gaat boven het voorrecht van de R.M.Z., ten onrechte aanvaard werden bij het bevoorrecht passief;

Aangezien het indruist tegen de rede te zien dat een bevoorrechte schuldeiser, die aanvaard werd op het laatste uur en de plaats wenst te ontnemen aan andere bevoorrechte schuldeisers die voorrang op hem hebben, critiek uitbrengt op de eerste verrichtingen van het faillissement;

Aangezien naar billijkheid, een zelfs bevoorrechte schuldeiser, die door zijn nalatigheid, gebrek aan informatie of alle andere redenen, zijn schuldvordering te laat indient en maar lid wordt van de massa van de schuldeisers na de plichten en de menigvuldige werkzaamheden door de curator reeds volbracht, het bedrag van het passief, zoals het werd vastgesteld in het proces-verbaal van onderzoek naar de echtheid van de schuldvorderingen, besproken en aanvaard, hetzij vóór de rechter-commissaris, hetzij vóór de rechtbank, niet meer zou mogen becritiseren, bespreken of betwisten;

Aangezien naar recht, alle schuldeisers zonder onderscheid het onderzoek naar de echtheid van de schuldvorderingen mogen bijwonen en er tegenspraak doen vóór dat het proces-verbaal van onderzoek gesloten wordt; doch van zodra het proces-verbaal gesloten is mogen zij, op straf van nietigheid, maar tegenspraak doen binnen een strikte termijn die van twee dagen is vóór de zitting vastgesteld voor de debatten over de betwistingen (artikel 503, al. 1.);

Eens de termijn van twee dagen verstreken mag geen enkel schuldeiser, wie hij ook weze, nog tegenspraak doen: het proces-verbaal van onderzoek naar de echtheid is definitief gesloten en de aanvaarde schuldeisers zijn het voorgoed, zonder dat er verzet of hoger beroep mogelijk is noch vanwege de curator, noch vanwege de gefailleerde, noch van eender welke schuldeiser, geverifieerd of niet, noch vanwege een schuldeiser die naderhand zou dagvaarden tot aanvaarding van schuldvordering;

Aangezien artikel 503 al. 2, het lot regelt van de schuldeisers wier aanvaarding plaats heeft na de sluiting van het proces-verbaal van onderzoek naar de echtheid, bij vonnis verleend op dagvaarding;

Die schuldvorderingen, alhoewel aanvaard bij vonnis, mogen tegengesproken worden door gelijk welke schuldeiser binnen een termijn van tien dagen na de termijn van aanvaarding bij vonnis;

Zo een andere schuldeiser, die nalatig was en nog niet bij vonnis aanvaard is, tegenspraak wenst te doen tegen een schuldvordering, die niet werd aangegeven op het proces-verbaal van onderzoek naar de echtheid, maar later wordt aangegeven en aanvaard, beschikt die nalatige schuldeiser over tien dagen te rekenen vanaf de dag dat zijn schuldvordering bij vonnis aanvaard is, om zijn tegenspraak op te werpen;

Aangezien kortom de wetgever, bezorgd om de werkzaamheden van het faillissement te bespoedigen, een gunststelsel heeft toegestaan aan de schuldeisers die hun schuldvorderingen hebben aangegeven binnen de bij artikel 496 voorgeschreven termijn; al de schuldvorderingen ingeschreven op het proces-verbaal van onderzoek naar de echtheid, waarvan spraak in artikel 502, of ze aanvaard, tegengesproken of betwist zijn, mogen naderhand nimmermeer tegengesproken worden door nalatige schuldeisers; wat betreft de laattijdig aangegeven schuldvorderingen, die zijn blootgesteld aan tegenspraak opgeworpen door de gefailleerde, en door de curator, maar ook aan de tegenspraak van eender welke schuldeiser, hij weze reeds aanvaard en geverifieerd, of in aanleg van verificatie, of zelfs van een nog niet aangegeven schuldeiser;

Aangezien zulks ten andere de eensgezinde mening is van de rechtsleer (Traité des Faillites, Humblet, 1880, n° 432; Beltjens, Encycl., t. III, artikel 503, n° 26; R.P.D.B., V°, Faillite, n° 1888; Fredericq, t. VII, n° 250; De Perre, n° 384; Namur, III, n° 1805);

Om deze redenen:

De rechtbank, beslissende op tegenspraak, toepassing gedaan van artikelen 2, 34, 36, 37, 40 en 41 uit de

wet van 15 juni 1935; gehoord het verslag door de rechter-commissaris, mijnheer W. Deswaef, in het Nederlands gedaan, ter openbare zitting, vóór de debatten; verklaart zich bevoegd; verklaart de eis onontvankelijk.

Kosten ten laste van aanlegger.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1e Kamer. — 13 maart 1956.

Voorzitter: M. Dirix.

Rechters: M.M. Blauwaert en Maes.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs. Verheyden en De Gheest.

Geldlening. — Schriftelijke schuldbekentenis van de schuldenaar overgelegd. — Volledig bewijs.

Geldlening. — Door de schuldenaars ondertekende schriftelijke schuldbekentenis.

Daar door de schuldeiser een regelmatig schriftelijk bewijs wordt overgelegd, tegen de bewijskracht waarvan geen enkele grief wordt gericht, bestaat er geen aanleiding om de overlegging van boeken te bevelen als aanrulling van een op zichzelf volledig bewijs.

N.V. Brouwerij Mertens t/ Van Impe.

Overwegende dat de vordering tot de terugbetaling strekt van het saldo ener geldlening van 50.000 fr. waarop verweerster verschuldigd blijft, volgens eiseres, 47.355 fr. in hoofdsom en 7.968 fr. ten titel van intresten;

Overwegende dat verweerster in haar besluiten voorbehoud maakt nopens de juistheid van de samenstelling van de beheerraad van eiseres;

doch dat zij niet staande houdt dat de door eiseres aangewezen samenstelling onjuist zou zijn;

Overwegende dat verweerster ontkent « enig geld in lening te hebben ontvangen van eiseres, hetzij in 1951, hetzij later »;

doch dat eiseres een geschrift voorbrengt dd. 15 oktober 1951, dragende de handtekening van « Van Impe Hélène » en waarbij de ondertekenaar erkent 50.000 fr. in leen te hebben ontvangen;

Overwegende dat verweerster niet betwist dat de handtekening de hare is en door haar werd geschreven;

Overwegende dat er derhalve geloof dient gehecht aan de verklaring die zij getekend heeft, vermits verweerster niet beweert dat haar toestemming met een wilsgebrek zou behept zijn;

Overwegende dat waar een regelmatig schriftelijk bewijs door eiseres wordt voorgebracht tegen de bewijskracht van hetwelk geen enkele grief wordt gericht, er geen aanleiding bestaat om het voorbrengen van boeken te bevelen als aanvulling van een in zich zelf volmaakt bewijs;

Overwegende dat verweerster akte vraagt van haar voorbehoud eiseres over feiten en vraagpunten te ondervragen voor het geval waar het voorbrengen van de boeken van eiseres geen afdoende bewijs zou leveren van de betwiste lening;

Overwegende dat waar het voorbrengen van de boeken van eiseres door bovenstaande overwegingen nutteloos wordt geacht, de mogelijkheid ook vervalt om over te gaan tot een gebeurlijke ondervraging in

verband met de afgewezen aanvraag tot voorbrengen van boeken;

Overwegende dat verweerster noch de eisbaarheid noch het bedrag van de gevorderde sommen betwist.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE LIEUVEN

4 maart 1955.

Voorzitter : M. Janssen.

Referendaris : M. Van Boxom.

Advocaten : Mrs. Craninx en Schmit.

Wegverkeer. — Voorranghebbende van rechts. — Inbreuk op artikel 25, 2b, van het verkeersreglement. — Van links komende weggebruiker. — Schending van voorrang. — Aansprakelijkheid te verdelen bij helften.

Wanneer een van rechts komende weggebruiker voorrang heeft, doch nalaat bij het naar links afslaan zijn draai zo groot mogelijk te nemen in strijd met artikel 25, 2b van het Verkeersreglement, en in botsing komt met een van links naderende weggebruiker, dient de aansprakelijkheid bij helften verdeeld te worden.

E. Boon t/ G. Vermeulen.

Aangezien uit de bestanddelen der zaak inderdaad blijkt dat op voormelde datum een aanrijding zich voordoede aan de hoek van twee lanen tussen de camionette van aanlegger en de autocamion van verweerder, bestuurd door dezes aangestelde Desert Georges;

dat aanlegger aan deze aangestelde verwijt van bij het willen indraaien der laan waaruit zijn camionette kwam te kort naar links te hebben gereden, wanneer volgens verweerder de oorzaak van het ongeval alleen zou liggen in het niet eerbiedigen door aanlegger van de prioriteit van rechts die hij, verweerder, genoot;

Aangezien inderdaad blijkt, dat verweerder van de prioriteit van rechts genoot, hij niettemin gehouden was zich te schikken bij het uitvoeren van zijn draaiingsmanoeuvre naar de bepalingen van artikel 25 2° b) van de wegcode;

dat zulks zich in casu des te meer opdrong om de aanlegger niet te verrassen daar het uitzicht ter hoogte van de kwestieuze aansluiting belemmerd was door de tegenwoordigheid van een haag;

Aangezien aanlegger echter van zijn kant ook in fout is om niet gereden te hebben met de voorzichtigheid en oplettendheid, geboden om de doorgang vrij te laten aan de van rechts komende bestuurder;

dat het behoort de verantwoordelijkheid over beide partijen voor de helft te verdelen en verweerder bijgevolg te veroordelen tot de helft der schade, door aanlegger ondergaan en die de gerechtvaardigde som van 19.236 fr. bedraagt;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle andere en meer omvattende besluiten verwerpende, veroordeelt verweerder tot betaling aan aanlegger van de helft, der som van 19.236 fr. met de vergoedende intrest vanaf 18-6-54, de gerechtelijke intrest en de kosten.

VREDEGERECHT TE GENT

2e Kanton. — 8 juli 1954.

Rechter : M. Van Loo.

Advocaten : Mrs Steyaert en Dua.

Gezinsvergoedingen. — Beheerder N.V. — Buiten dienstverband staande arbeider. — Werkelijke uitoefening van het beroep gedurende ten minste achttien dagen per jaar vereist.

Om aan de debestreffende wetsbepalingen onderworpen te zijn is het niet voldoende gedurende ten minste achttien dagen per jaar de hoedanigheid van buiten dienstverband staande arbeider te bezitten, maar het beroep moet werkelijk gedurende achttien dagen per jaar zijn uitgeoefend.

Algemene Onderlinge Kas voor Gezinsvergoedingen
t/ De Cavel.

Aangezien de vordering ingeleid bij exploit van deurwaarder Jean De Clercq, te Gent, de dato 21 januari 1954, tot doel heeft : de veroordeling van verweerder in de betaling aan eiseres der som van 7.403 frank achterstallige bijdragen, met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding;

Aangezien eiseres vanwege verweerder betaling vordert van hoofdsom, vaste en veranderlijke vergoeding, uit hoofde van achterstallige bijdragen verschuldigd wegens de hoedanigheid van administrateur der N.V. Electrion van de echtgenote van verweerder;

Aangezien artikel 23 (sectie 4, hoofdstuk I) van de wet van 10 juni 1937 beslist dat de beheerders van naamloze vennootschappen gelijk gesteld worden met de buiten dienst staande arbeiders; dat deze gelijkstelling ook de voorwaarden moet betreffen om aan de wet onderworpen te worden;

Dat aanlegster het advies inroept van de controle-commissie wanneer zij erkent dat het geen rechtskarakter heeft; dat het deze controle-commissie is welke beweert dat de wet niet de effectieve arbeid bedoelt maar wel het « mandaat »; dat het niet is omdat, in sommige gevallen, beheerders zelf belangen hebben in de vennootschap, zodoende in feite hun eigen zaak beheren, dat de zin van de wet kan uitgebaat worden en toepassing moet gemaakt op alle gevallen;

Dat terecht beslist werd dat om aan de wet onderworpen te zijn het niet voldoende is gedurende minstens 18 dagen per jaar de hoedanigheid van buiten dienstverband staande arbeider te bezitten, maar het beroep werkelijk gedurende minstens 18 dagen per jaar dient uitgeoefend te zijn;

Aangezien eiseres niet bewijst, noch zelfs voorstelt te bewijzen, dat de vrouw van verweerder in de N.V. Electrion werkelijk 18 dagen per jaar werkbedrijvigheid zou gepresteerd hebben; dat verweerder staande houdt dat de activiteit van zijn vrouw zich beperkte tot het bijwonen, eenmaal per jaar, van de algemene vergadering van de N.V. Electrion;

Om deze redenen,

Gelet op de artikelen 37 en 42 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Wij, vrederechter, rechtdoende op tegenspraak;

Zeggen de vordering niet gegrond; verwerpen ze en veroordeelen aanlegster in de kosten.

NOOT : Zie in dit nummer het vonnis van de Rechtbank te Gent dd. 27 februari 1956, waarbij bovenstaand vonnis werd bevestigd.

VREDEGERECHT TE BERINGEN

6 juli 1956.

Rechter : M. F. Vranken.

Advocaten : Mrs. Tielemans en Era (balie van Antwerpen).

Toepassing van art. 214 f B.W. na echtscheiding. — Onderhoudsplicht jegens kind uit huwelijk gesproten. — Niet-toepasselijkheid van art. 214 f B.W. na echtscheiding, ook niet als uitvoeringsmaatregel.

De machtiging, bij toepassing van art. 214 b B.W. aan de echtgenote verleend om rechtstreeks een deel van het loon van de echtgenoot in ontvangst te nemen, dient ingetrokken te worden wanneer het huwelijk door de echtscheiding ontbonden is.

De bijdrageplicht bestaat slechts tussen echtgenoten en zolang zij in die hoedanigheid in de behoeften van het huishouden moeten voorzien.

Na de echtscheiding kan aan de moeder op grond van art. 214 b B.W. geen gelijkaardige machtiging verleend worden als uitvoeringsmaatregel van een vonnis, waarbij de vader veroordeeld is tot betaling van een onderhoudsgeld voor het kind uit het huwelijk gesproten.

De verplichting onderhoud te verschaffen aan het kind, gesteund op art. 203 B.W. en haar oorsprong vindend in de afstamming van de ouderlijke macht, is in rechte verschillend van de verplichting bij te dragen in de behoeften van het huishouden, die bij de ontbinding van het huwelijk te niet gaat, terwijl de eerste blijft bestaan.

Uit geen enkele wettekst kan afgeleid worden, dat de bijzondere rechtspleging, ingevoerd door de Wet van 20 juli 1932 in zake wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten, na de echtscheiding zou mogen toegepast worden om de inning van de voor de kinderen verschuldigde bijdrage te vergemakkelijken.

Peeters t/ Van Noten.

Gelet op het verzoekschrift d.d. 7 juni j.l., aangeboden door de eiser Peeters Willem, strekkend tot de intrekking van de machtiging die aan de verweerster Van Noten bij vonnis van 9 maart 1951 verleend werd om rechtstreeks in ontvangst te nemen 1/5 van eisers loon, het haardgeld, de kindertoelagen en de vergoeding van de moeder aan de haard;

Overwegende dat uit de neergelegde stukken en de verklaringen van de partijen blijkt :

1°) dat het huwelijk ontbonden werd door de echtscheiding uitgesproken door de tweede kamer der Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen, dd. 10 juli 1952;

2°) dat de hoede van het kind, uit de echt gesproten, toevertrouwd werd aan de verweerster Van Noten;

3°) dat de eiser Peeters veroordeeld werd om ten titel van onderhoudsgeld voor het kind te betalen 1/5 van zijn wedde, alsmede de kindertoelagen en de haardvergoeding;

Overwegende dat, overeenkomstig art. 214 f B.W., de op grond van art. 214 b verleende machtiging door de Rechter kan gewijzigd of ingetrokken worden indien de wederzijdse toestand van de echtgenoten het wet-tigt;

Overwegende dat de voorwaarden om tot de intrekking van de indertijd verleende machtiging en tot de wijziging van Ons genoemd vonnis over te gaan, in het voorhanden geval stellig aanwezig zijn;

dat de wederzijdse toestand van de partijen door het vonnis van echtscheiding dermate veranderd is, dat zij zelfs geen echtgenoten meer zijn en derhalve de bepalingen van de artt. 212 en volgende B.W. op hen niet meer van toepassing zijn;

dat hieromtrent geen twijfel kan bestaan, vermits al deze wettelijke bepalingen deel uitmaken van het hoofdstuk VI B.W., dat uitsluitend handelt over de wederzijdse rechten en plichten van echtgenoten en o.m. voorschrijft hoe zij moeten bijdragen in de behoeften van het huishouden, huishouden dat evenwel « in casu », sinds de ontbinding van het huwelijk, niet eens meer bestaat;

dat daarenboven uit de gebruikte bewoordingen duidelijk blijkt dat de wetgever alleen bedoeld heeft, de bijdrage, staande het huwelijk door een snelle en praktische maatregel te doen naleven en uitvoeren en dit slechts zolang de betrokken partijen de hoedanigheid van echtgenoot bezitten en zolang zij in diezelfde hoedanigheid in de behoeften van hun huishouden moeten bijdragen;

Overwegende dat derhalve een einde dient gesteld aan de machtiging die verleend werd bij Ons vonnis van 9 maart 1951, op een tijdstip dat de beide partijen nog niet uit de echt gescheiden waren;

Overwegende dat de verweerster Van Noten, bijgestaan en gemachtigd door haar tweede echtgenoot, voor zoveel als nodig een tegeneis ingesteld heeft strekkend « tot hernieuwing van de machtiging op grond van art. 214 bis B.W. » en als uitvoeringsmaatregel van het bovengenoemd vonnis van de Rechtbank van Antwerpen, waarbij de eiser Peeters veroordeeld werd tot betaling van een onderhoudsgeld voor het kind uit het huwelijk gesproten;

Overwegende dat de verweerster te vergeefs inroept dat de hoede van het kind aan haar werd toevertrouwd en dat zij een titel tegen de eiser bezit, namelijk het bij vonnis toegekende onderhoudsgeld, zodat zij de hernieuwing van de machtiging als uitvoeringsmaatregel zou mogen vorderen;

dat zij ook ten onrechte doet gelden dat de verplichting bij te dragen in de behoeften van het huishouden gevormd wordt door de samenvoeging van de verplichting vervat in de artikelen 203 en 212 B.W.;

Overwegende dat inderdaad de bijzondere verplichting waartoe de vader en moeder, op grond van art. 203 ten opzichte van hun kind gehouden zijn, niet dezelfde is als de plicht rustend op elke echtgenoot, volgens zijn vermogen en staat bij te dragen in de behoeften van het huishouden; dat zij voorzeker niets gemeens heeft met de wederzijdse plicht der echtgenoten van getrouwheid, hulp en bijstand, waarvan sprake in het door verweerster ingeroepen art. 212 B.W.;

dat weliswaar in feite, bijzonder wanneer moeder en kind samen wonen en niet meer gesteund worden, een tekortkoming aan de verplichting bij te dragen in de behoeften van het huishouden tegelijk een overtreding kan zijn van de verplichting onderhoud te verschaffen aan het kind, maar dat in rechte de beide verplichtingen van verschillende aard zijn;

dat de verplichting bij te dragen in de behoeften van het huishouden, zoals boven reeds gezegd, voortvloeit uit de huwelijksband en te niet gaat bij de ontbinding van het huwelijk, terwijl de verplichting tot onderhoud van het kind, al is zij meestal een gevolg van het huwelijk, toch eerder haar oorsprong vindt in de afstamming en in de ouderlijke macht, die ondanks de ontbinding van het huwelijk blijft bestaan;

Overwegende daarenboven dat na de echtscheiding de verplichting tot onderhoud van de kinderen uit-

drukkelijk geregeld is bij art. 303 B.W., waarin bepaald is dat de vader en moeder gehouden zijn, naar evenredigheid van hun vermogen, tot het onderhoud bij te dragen; dat de rechtbanken, bij uitsluiting van de Vrederechter, bevoegd zijn om in geval van betwisting deze bijdrage tot het onderhoud te bepalen (art. 3/11^e en 8 Wet op de Bevoegdheid);

dat uit geen enkele wettekst kan afgeleid worden dat de bijzondere rechtspleging, ingevoerd door de Wet van 20 juli 1932, in zake wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten na de echtscheiding zou mogen toegepast worden om de inning van de voor de kinderen verschuldigde bijdrage te vergemakkelijken;

Om deze redenen :

Op tegenspraak en in eerste aanleg beslissend;

De gehuwde verweerster van rechtswege machtigend om in rechte te staan;

Alle andere en tegenstrijdige besluiten van de hand wijzend;

Ons vonnis van 9 maart 1951 wijzigend;

Verklaren ingetrokken en stellen een einde aan de machtiging verleend bij genoemd vonnis aan de verweerster Van Noten Carolina om, bij uitsluiting van de eiser Peeters Willem, bij het Ministerie van Landsverdediging, Dienst der Wedden van het Leger, rechtstreeks in ontvangst te nemen: het bedrag van het «Haardgeld», de «Kindertoelagen», de vergoeding voor «de moeder aan de haard» en 1/5 van het netto loon of desgevallend van het pensioen die aan Peeters Willem, haar echtgenoot, worden uitgekeerd;

Wijzen af als ongegrond de tegeneis ingesteld door de verweerster Van Noten Carolina en veroordelen haar tot de kosten van het geding, berekend op 99 fr., inbegrepen de kosten van de registratie op minuut.

VREDEGERECHT TE LEUVEN

2e Kanton. — 17 januari 1956.

Rechter : M. Theunis.

Advocaten : Mrs De Raeymaker en Van Dessel.

Wegverkeer. — Weg bestaande uit twee rijbanen. — Artikel 12, par. 3, verkeersreglement niet toepasselijk. — Vluchtheuvel kanaliseert het verkeer niet. — Voorranghebbber. — Inbreuk op artikel 25, 2b, verkeersreglement. — Botsing met rechtsrijdende weggebruiker komend van links. — Schending van voorrang. — Aansprakelijkheid.

Op twee afzonderlijke, van elkaar verschillende straten, gescheiden door een vluchtheuvel, die niet aangebracht is om het verkeer te kanaliseren, is het éénrichtingsverkeer niet verplicht.

De van rechts komende weggebruiker, die nagelaten heeft, bij het naar links afslaan, zijn draai zo groot mogelijk te nemen in strijd met artikel 25, 2b van het verkeersreglement en in botsing komt met de van links naderende weggebruiker dient voor 1/4 aansprakelijk te worden gesteld voor de gevolgen van het ongeval; de man van links komende voor 3/4.

Gribs t/ Gielens.

Aangezien het verzet regelmatig is naar de vorm en zijn ontvankelijkheid niet wordt betwist;

Ten gronde :

Aangezien uit het strafrechtelijk onderzoek blijkt dat de schuld van de aanrijding hoofdzakelijk bij verweerder op verzet ligt;

Aangezien verweerder op verzet immers verzuimd heeft de doorgang vrij te laten voor de andere bestuurder, die van rechts kwam; dat hij zodoende de bepaling van artikel 15 van de wegcode niet geëerbiedigd heeft;

Aangezien verder verweerder op verzet verklaard heeft dat zijn uitzicht naar rechts belemmerd was door de ter plaatse staande friteskramen, alsmede door een stilstaande autobus en dat tengevolge van de nattigheid van de weg zijn wagen uitgegleden is tot tegen de door eiser in verzet bestuurde autocar; dat dan ook dient aangenomen dat hij zijn snelheid niet geregeld heeft zoals vereist was wegens de plaatsgesteldheid, het zicht en de staat van de weg, derwijze dat deze snelheid geen aanleiding kon geven tot ongevallen noch het verkeer hinderen; dat ook artikel 26, 1° van de wegcode dus door verweerder op verzet overtreden werd;

Aangezien aan verweerder op verzet echter niet kan worden verweten de vluchtheuvel niet aan zijn linkerzijde te hebben; dat immers de ter plaatse bestaande verhoogde berm kan beschouwd worden «als geplaatst om het verkeer te kanaliseren», de rijbanen welke onderscheidenlijk naar de Diestsestraat, richting Kessel-Lo, en naar de Diestse vest leiden, in feite afzonderlijke, van elkaar verschillende straten uitmakend;

Aangezien eiser in verzet evenwel niet helemaal schuldeloos is; dat inderdaad, in strijd met de bepaling van artikel 25, bb, in fine, van voormelde code, hij nagelaten heeft, voor het uitvoeren van zijn manoeuvre van links afslaan, zijn draai zo groot mogelijk te nemen, zodat de Tiense vest welke hij ging oprijden, aan de rechterzijde werd opgereden;

Aangezien de aansprakelijkheid voor de aanrijding billijker, en redelijkerwijze tussen partijen kan worden verdeeld op grond van drie vierde delen voor verweerder op verzet en één vierde deel voor eiser is verzet;

Aangezien de kosten van herstelling van de auto Gielens genoegzaam gerechtvaardigd zijn door de gekweten factuur dd. 19 febr. 1955 van Etablissements Van Kerckhoven, te Heist op den Berg; dat, de posten dezer factuur trouwens overeenstemmen met de schade door de politie vastgesteld;

Aangezien de vergissing door de verzekeraar van verweerder op verzet begaan betreffende het merk van het beschadigde voertuig en het bedrag der schade, zonder invloed voorkomt op de duur van de onbeschikbaarheid; dat zes dagen aan 150 frank met de werkelijkheid stroken;

Aangezien derhalve aan verweerder op verzet toe-
komt : 4.625 frank + 900 frank = 5.525 frank : 4 =
1.381,25 frank, in stede van 5.525 frank en het verzet
dan ook in deze mate gegrond is;

.....

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BOEKBESPREKING

A. Sohier. — *Droit Civil du Congo Belge*. — T. I. en III. — 1956, Brussel, (Huis Larcier).

Met de smaak en de keurigheid die haar eigen zijn, heeft de N.V. Huis Ferdinand Larcier te Brussel de boekdelen I en III van een standaardwerk « *Droit Civil du Congo Belge* » uitgegeven.

Deze verschijning vult vanzelfsprekend een diepe leemte aan en komt alleszins niet te vroeg, want indien de beoefenaars van het burgerlijk recht in Congo zich kunnen behelpen met Demolombe, Aubry & Rau, Laurent, Baudry-Lacantinerie, Mazeaud, Planiol, Demogue, De Page, Kluyskens mag er niet uit het oog verloren worden dat het Burgerlijk Recht in onze Kolonie geen afkooksel is van het Wetboek Napoleon.

Het is een zelfstandig uitgegroeid recht waaraan zoveel jaren geleden de heer Octave Louwers de eerste en definitieve vorm gaf door zijn prachtig 'samenstelling der Congolese Codices.

Deze wetenschappelijke verzameling van wetten werd daarna voortgezet door wijlen de heer Léon Strouvens, raadshoofd bij het Hof van Beroep van Leopoldstad.

Wie de meest recente uitgave van de « *Codes et Lois du Congo Belge* » naslaat, kan vaststellen welk omvangrijke prestatie geleverd werd en hoe volledig apart de Congolese Wetgeving voorkomt.

Het is dan ook met een uiterst genoegen dat een uitstekend verklarend werk dat de Burgerlijke Wetten toelicht, verwelkomd wordt.

Onder de directie van de bekende jurist A. Sohier, Ere-Procureur Generaal van Elisabethstad en Raadshoofd in het Hof van Verbreking, werd de samenstelling van dit belangrijk doctrinaal gewrocht toevertrouwd aan een aantal specialisten die elk een afzonderlijke tak te behandelen kregen.

Deze Amerikaanse methode heeft een gelukkig resultaat gehad. Waar elk der auteurs slechts één welomschreven onderwerp te bestuderen had, hebben zij de analyse van wetten, rechtsleer en rechtspraak, kunnen uitdiepen en, aangevuld door hun persoonlijke ervaring, dit onderwerp volledig behandelen zodat elk resultaat op zichzelf aan de volmaaktheid grenst.

Deze verdienste komt in grote mate toe aan de heer Sohier die in zijn inleiding zegt: « *Avocats, professeurs, fonctionnaires chefs de contentieux ou magistrats, anciens coloniaux ou coloniaux en exercice, ils apportent à l'œuvre commune une richesse exceptionnelle de connaissances scientifiques et d'expérience pratique* ».

Deze uitspraak werd volledig bewaarheid en men moet daarom aan de promotor welverdiende lof toevoegen.

Het eerste boekdeel werd opgesteld door de heer Maurice Verstraete die geen onbekende is in de rechtsliteratuur.

Gewezen substituut van de Procureur des Konings, vooreerst in Belgisch Congo (Ubangi district), en daarna te Antwerpen, gewezen Rechter te Elisabethstad en later in de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, heeft hij aan de magistratuur waarwel gezegd om zich totaal aan het Professoraat te wijden; sedert talrijke jaren full-time professor in het Universitair Instituut voor Overzeese Gebieden, heeft hij zich niet enkel met rechtswetenschap onledig gehouden; de studie der Congolese jurisprudentie bracht hem ertoe talrijke bijdragen te doen opnemen in meerdere rechtstijdschriften en couranten.

In de inleiding van dit lijvig eerste boekdeel belicht professor Verstraete op een hoogstaand letterkundige wijze het eigen karakter van de Congolese wetgeving, die aangepast werd aan land en volk, gekenschetst is door grote eenvoud en werkelijk sociale strekkingen inhoudt.

Nochtans is hij niet blind voor de gebreken en tekortkomingen van de wetgeving, die hij op een gelukkige wijze tracht aan te vullen door de usanties en gewoonten, de algemene rechtsbeginselen alsook de billijkheid in te roepen.

Gans het werk is doordrongen van de wil een oplossing te vinden voor al hetgeen niet wettelijk geregeld werd. Deze oplossingen worden echter niet uit de lucht gegrepen maar zijn degelijk gesteund op gebruiken en op een omvangrijke rechtspraak.

Kortom, professor M. Verstraete kan fier gaan op een werk dat voortaan in geen enkele juridisch bibliotheek mag ontbreken.

Het derde boekdeel behandelt achtereenvolgens de rechtspersoonlijkheid, de goederen en de eigendommen, de overdracht van onroerende eigendommen, de verbintenissen zonder overeenkomst, de intellectuele rechten en het hypotheekstelsel.

Zoals reeds aangestipt, werd elk dezer onderwerpen door een specialist uitgewerkt.

Mter Léon Goffin, advocaat te Brussel en professor aan de Universiteit van Leuven, heeft het over de rechtspersoonlijkheid.

Zijn zeer duidelijke dialectische uiteenzetting betreft zowel de bestaande en alomgekende rechtspersonen van openbare of private aard, als de theorie die tot grondslag dient tot het oprichten van nieuwe rechtspersonen in het overzees gebied.

Maurice Louveaux, dokter in de rechten en oud-koloniaal, bespreekt de goederen en de eigendom.

Zeër belangrijk is het voorwerp van deze studie vermits de rechten op alle goederen in Congo geregeld worden door de wet van de plaats waar ze zich bevinden, zodat noch de Belgische staatsburgers, noch de vreemdelingen desaan gaande hun nationale wetten kunnen inroepen.

Normaal is de invloed der Belgische wetten zeer groot, maar toch bezit de wetgeving over de goederen en de eigendom in Congo een eigen specifiek karakter.

De auteur haalt steeds de Belgische Wetgeving aan bij wijze van vergelijking. Zijn brede uiteenzetting heeft daardoor een klaarte bereikt die het mogelijk maakt de teksten in een minimum tijd te assimileren.

Alain Steumans, rechtskundig raadgever bij het Gouvernement van de Kolonie, verstrekt ons een historisch gefundeerde studie aangaande de overdracht van onroerende eigendommen in Congo. Hij verwijst om beurt naar het Romeins en het Belgisch recht of naar beide. Tevens zoekt hij aanknopingspunten bij het Duitse en Australische Recht.

Zijn studie stelt de eigen aard van het Congolees recht op een gedeelte van het grondgebied van de kolonie in een scherp daglicht; hij beschrijft de techniek van het tot stand komen van een eigendomsrecht, rekening houdend met de reeds vóór het dekreet van 22 Augustus 1885 verworven en gevestigde rechten.

Natuurlijk is de invloed van het Belgisch Recht overwegend; toch heeft men na de lectuur van het boekdeel de indruk een gans nieuw recht te hebben bestudeerd.

De grote verdienste van de auteur is o.i. wel de merkwaardige voorstelling waardoor hij de lezing van het boek ook voor oningewijden buitengewoon boeiend

weet te maken, zodat niet alleen de juristen maar ook alle personen met enige belangen in Belgisch Congo het werk als een noodzakelijk instrument kunner beschouwen.

De huidige voorzitter van het Hof van Beroep te Leopoldstad, de heer Marcellin Raë, handelt over de verbintenissen die zonder overeenkomst ontstaan.

Het gaat hier, evenals in ons Burgerlijk Wetboek over de oneigenlijke overeenkomsten of quasi-contracten, zoals de zaakwaarneming, de onverschuldigde betaling en de verrijking zonder oorzaak, en over de quasi-delicten en delicten, die verbintenissen doen ontstaan.

In algemene zin is de gelijkenis met ons Burgerlijk Wetboek treffend. De studie is diep doorgevoerd en overal waar het past door overvloedige rechtspraak gesteund.

In aansluiting hiermede geeft de auteur nog een overzicht over de aansprakelijkheid in verband met het verkeer op de openbare weg, het beroepsrisico, de arbeidsongevallen, het sociaal risico en tenslotte het luchtrisico.

Deze prachtige studie is werkelijk volledig en kan als volmaakt bestempeld worden.

Mr. Th. Smolders, advocaat te Brussel, is evenmin een onbekende.

Zijn studie over de intellectuele rechten vormt het voorlaatste en meest omvangrijk deel van het derde boekdeel in deze uitgave van het «Droit Civil du Congo Belge».

Voorzeker een moeilijk onderwerp: de auteur moest bijna van het absolute nulpunt vertrekken, toch ten minste wat het louter Congolees Recht aangaat. De meeste doeltreffende wetten, indien er bestaan, zijn immers van zeer recente datum.

Mter Th. Smolders heeft zijn werk in vijf delen gesplitst om er een klassiek kleed aan te geven. Achtereenvolgens worden de uitvindingsbrevetten, de fabrieksmerken, de tekeningen en modellen, het auteursrecht en de oneerlijke concurrentie behandeld.

Alleen de twee laatste onderwerpen heeft de auteur volledig wetenschappelijk kunnen belichten, gezien er enkel hieromtrent een uitgebreid recht bestaat, ruimschoots door rechtsleer en rechtspraak aangevuld.

Wat betreft de eerste drie studies levert Mr Th. Smolders werkelijk een opbouwende juridische arbeid die o.i. een bepalende invloed zal hebben op deze rechtstakken in Congo.

Wie anders dan de conservator der onroerende goederen in Belgisch Congo, de heer Jean Dufour, zou ons zulke perfecte studie over het hypotheekstelsel van onze Kolonie kunnen geven.

Het werk van de auteur is een volledige cursus, voorbeeld van vele hoogleraars. In een oogwenk zijn we totaal vertrouwd met het hypotheekstelsel in Congo.

De bijdrage van de heer Dufour in het algemeen werk is verdienstelijk en waardevol.

Bij het binnenkort te verwachten boekdeel II van het standaardwerk «Droit Civil du Congo Belge» zal een aanvullend bericht volgen.

P. D.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

- Berge, L. G. van den.* — Algemeen giroverkeer. — Zwolle W. E. J. Tjeenk Willink.
- Bersma S. C.* — De ondernemersfunctie en de ondernemerswinst. — Rotterdam, D. van Sijn & Zonen.
- Diepenhorst A. I.* — Structuur en politiek. — Purmerend, J. Muusses.
- Hagen A. J. en J. Winters.* — Korte schets van het Nederlandse privaatrecht en strafrecht. 2° dr. — Alphen aan Rijn, N. Samsom.
- Hugenholtz J. B. Th. en N. J. Verkruijsen Azn.* — Volken helpen Volken. Internationale technische bijstand. — Amsterdam, De Driehoek.
- Jong A. A. de.* — Enige beschouwingen over de administratieve organisatie van het bedrijf. — Leiden, H. E. Stenfert Kroese.
- Jongeling P.* — Terwille van het Koninkrijk. Gereformeerd-nationale beschouwingen ter belichting van staatkundige vragen. — Groningen, Stichting Gereformeerd gezinsblad.
- Kamphuisen P. W.* — De collectieve en de individuele arbeidsovereenkomst. — Leiden, Universitaire Pers Leiden.
- Het gevangeniswezen in het jaar 1955. 's Gravenhage, Staatsdrukkerij- en Uitgeversbedrijf.
- Noordensbos P.* — Overheidsdocumentatie. — 7° dr. Alphen aan de Rijn, N. Samsom.
- Nijverheidsonderwijswet* met uitvoeringsvoorschriften. Verzorgd door M. D. van Wolferen. 9° dr. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Ploeg M. J. van der.* — De administratie als hulpmiddel bij het bedrijfsbeheer. 5° dr. Alphen aan de Rijn, N. Samsom.
- Poelje G. A. van.* — Inleiding tot het bestuursrecht. 2° dr. — Alphen aan de Rijn, N. Samsom.
- Salarisbesluit* l.n.o. 1955 met uitvoeringsvoorschriften. Verzorgd door J. E. Kruijff. — Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Versteeg Th. A.* — Overzicht van privaatrechtelijke uitspraken van de Hoge Raad. — 's Gravenhage, A. Jongbloed & Zoon.
- Völlmar H. F. A.* — Vennootschappen, verenigingen en stichtingen (V.v.s.). Civielrechtelijke en fiscale handleiding voor studie en praktijk. — Deventer, AE. E. Kluwer.

Frankrijk

- Boulbès R.* — Droit français de la nationalité. — Sirey.
- Bouquet de la Grye.* — Surveillance des forêts, de la chasse et de la pêche. — La Maison Rustique.
- Bromberger J.* — Nul n'est censé ignorer la loi. — Libr. technique.
- Dalloz.* — Répertoire notarial. II: Abandon, louage à nourriture. — Dalloz.
- Dubois - Richard Prof. P.* — Le Régime directorial. Recherche d'un nouvel équilibre des institutions constitutionnelles. — Sirey.
- Groshens J. C.* — Les Institutions et le régime juridique des cultes protestants. — Libr. gén. de droit et de jurisprudence.
- Joly A.* — Dictionnaire du droit des S.A.R.L., des sociétés de personnes et des associations. — Libr. techn. des sociétés.
- Joly A.* — Dictionnaire du droit des sociétés anonymes et en commandite par actions. — Libr. techn. des sociétés.

- Khalil ben Ish'aq.* — Abrégé de la loi musulmane selon le rite de l'Imam Mâlek. — A. Maisonneuve.
- Le Clère J.* — Avaries communes, avaries particulières et manquants. — Libr. gén. dr. et jur.
- Michel J. et Caillez M.* — Tarif fiscal. — Libr. technique.
- Moliérac J.* — Manuel pratique des sociétés. I. I : Sociétés de personnes. — Dalloz.
- Prigent F.* — La Taxe unique sur le chiffre d'affaires. Sirey.
- Recueil des lois et avis de l'office des changes. — Edit. de Navarre.
- Toulemont A. et Moore J.* — Le Préjudice corporel et moral en droit commun. 2e édit. Sirey.
- Vinnais L.* — Divorce et séparation de corps. — Delmas.

Engeland

- Arenhold A. L. & P. Fischer.* — Rules of Court in South Africa. — Sweet & Sons.
- Atholl J.* — The Reluctant Hangman. — J. Long.
- Avgherinos G.* — Rent and Mortgage Interest Restrictions. — Law Notes Landing lib.
- Brown F.* — Licensing Act 1953, for the Man on the Beat. — Police Review.
- Burton R. C. C.* — Company Law in New Zealand. — Sweet & M.
- Castle H. G.* — Case for the Prosecution. — Naldrett P. & Worlds Work.
- Crawford T. S.* — Proof in Criminal Cases. — Australia : Sweet & Sons.
- Dymond R. & R. K. Johns.* — The Death Duties : Suppt. Solicitors' Law.
- Eve H. B. - etc.* — Principles and Practice of Rating Valuation. — Estates Gazette.
- Foenander O. de R.* — Developments in the Law Governing Workers' Compensation in Victoria. — Australia : Sweet & M.
- Furneaux R.* — Famous Criminal Cases. — Wingate.
- Goddard H.* — Memoires of a Bow Street Runner. — Museum P.
- Hamilton H. M. & G. C. Addison.* — Criminal Law and Procedure in N. S. W. Australia : Sweet & M.
- Houts M.* — The Rules of Evidence. — Blackwell Sci.
- Jacobs T. C. H.* — Aspects of Murder. — S. Paul.
- Jones John Walter.* — The Law and Legal Theory of the Greeks. — Oxf. U. P.
- Josling J. F.* — Adoption of Children. — Solicitors' Law.
- Konefsky S. J.* — The Legacy of Holmes and Brandeis. — Macmillan.
- Kriel H. J.* — Executors' Accounts and Death Duties in South Africa. — Sweet & M.
- McLarty M. R. & G. H. C. Paton.* — A Source Book and History of Administrative Law in Scotland. — Hodge.
- Munkman J.* — Damages for Personal Injuries and Death. — Butterworth.
- Public Administration of Canada. Inst. of. Proceedings of the 7th Annual Conference.* — Toronto U. P. : Oxf. U. P.
- Rowe M. E. - etc.* — Ryd's Rating Cases. — Butterworth.
- Rowland D.* — Guide to Security of Tenure for Business and Professional Tenants. — Pergamon P.
- Shaw S. & E. D. Smith.* — Manual on the Law of Meetings. — Macd. & E.
- Sutherland E. H.* — The Professional Thief. — Camb. U. P.
- Wasserman P.* — Information for Administrators. — Oxf. U. P.

- Wisdom A. S.* — The Law on the Pollution of Waters. — Shaw & Sons.
- Wynes W. A.* — Legislative, Executive and Judicial Powers in Australia. — Australia : Sweet & M.
- Yorston R. K.* — Limited Liability Companies in Australia : Some Aspects of Control. — Australia : Sweet & M.

Zwitserland

- Blum R.* — Patentrecht, Marken-, Muster- und Modellschutz. — Zürich, Verlag Organisator 1956.
- Favre A.* — Schuldbetreibungs- und Konkursrecht. — Freiburg/Schweiz, Universitätsverlag 1956.
- Rordorf J.* — Die freiwillige Prozessintervention im italienischen Zivilprozess. Winterthur, Keller, 1956.
- Wackernagel J.* — Über die Steuergerechtigkeit. — Basel, Helbing & Lichtenhahn, 1956.

Duitsland

- Anders G.* — Gesetz zur Regelung der Wiedergutmachung nationalsozialistischen Unrechts für Angehörige des öffentlichen Dienstes. — Köln : Heymann 1956.
- Bitzer W.* — Das Verfahren in Arbeitssachen. — Köln-Deutz : Bund-Verl. 1956.
- Brand A. u. V. Marowski.* — Die Registersachen in der gerichtlichen Praxis. — Berlin, Springer 1956.
- Friedländer M.* — Rechtsanwälte und Anwaltsprobleme in der schönen Literatur. — München : Beck, 1956.
- Hentig H. von.* — Zur Psychologie der Einzeldelikte. Bd 2 : Der Mord. — Tübingen : Mohr (Siebeck) 1956.
- Wolgast E.* — Die Rückständigkeit der Staatslehre. — Wiesbaden : Necessitas-Verl. 1956.
- Zipfel W.* — Preisrecht. — München : Beck, 1956.

MEDEDELINGEN

PUBLICATIE ZEE-JURISPRUDENTIE

De afzonderlijke uitgave van jurisprudentie over zee- en binnenvaartrecht alsmede over transport- en brandverzekeringsrecht, vindt zijn oorsprong in de meermalen tot uiting gebrachte behoefte aan ruimere publicatie van rechterlijke en arbitrale beslissingen en bindende adviezen op deze gebieden van ons recht. Telkenmale is gebleken, dat in een geding naar uitspraken wordt verwezen, welke niet waren gepubliceerd en niettemin belangwekkende overwegingen en beslissingen bevatten, terwijl daarnaast ook onder de rechtstreeks bij scheepvaart en assurantie betrokkenen zelf het begrijpelijke verlangen bestaat op de hoogte te zijn van rechtspraak, waarmede zij dagelijks rekening hebben te houden.

Op initiatief van de Nederlandsche Vereeniging voor Zeerecht en in samenwerking met de Koninklijke Nederlandsche Reedersvereniging, de Vereeniging van Transportassuradeuren in Nederland en de Vereeniging van Brandassuradeuren in Nederland is dan ook tot deze uitgave besloten. De redactie is benoemd door het bestuur van de Nederlandsche Vereeniging voor Zeerecht in overleg met de drie andere genoemde verenigingen.

Getracht zal worden een zo volledig mogelijke opgave van de op het geschil betrekking hebbende literatuur, zoals deze uit de pleitnota's zal blijken, te verstrekken. In verband hiermede en teneinde eenzijdigheid in de samenstelling van de nummers te voorkomen, doet de

redactie een dringend beroep op allen, die in het bezit zijn van voor de publicatie vatbare beslissingen — derhalve speciaal op de balie — om deze vonnissen met de eventuele pleitnota's van beide partijen in te zenden aan het redactie-secretariaat: Wijnstraat 8, Rotterdam.

De tweede aflevering zal op 1 februari 1957 verschijnen en worden toegezonden aan hen, die zich inmiddels als abonné hebben opgegeven. Het blad zal tienmaal 's jaars verschijnen met bijbehorende kaarten, welke in het kaartsysteem van de Nederlandsche Jurisprudentie passen. De kaarten zullen zowel naar de Wetsartikelen als naar de in de kop gestelde trefwoorden worden opgemaakt.

De abonnementsprijs bedraagt f 20,— per jaar. — N.V. Uitgevers Mij W. E. J. Tjeenk Willink, Zwolle.

LEGATUM VISSERIANUM

Samenvatting van het oordeel van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid der Rijksuniversiteit te Leiden over de antwoorden op de in 1952 door het Legatum Visserianum uitgeschreven prijsvraag, luidende:

Het Legatum Visserianum vraagt een beschrijving, aanvangende met de Tweede Vredesconferentie (1907), van de ontwikkeling der internationaal-rechtelijke techniek van de totstandkoming van internationale verdragen — onverschillig in welke vorm of onder welke benaming deze zich voordoen —, met bijzondere aandacht voor de daarin voorkomende protocolaire bepalingen (clauses de style); zomede een systematische behandeling van de tegenwoordige stand dier techniek en van de rechtsvragen, die daarbij rijzen.

Twee antwoorden zijn binnengekomen.

Het ene onder het motto: « Treaty... sadly overworked instrument », lijdt aan onvoldoende juridische analyse, zomede aan hier en daar wat onhelder gebruik van rechtstermen, en vertoont nog andere zwakheden. Doch vanwege de in het antwoord vervatte zeer waardevolle bijdragen in de verwarde materie van bekrachtiging, toetreding, aanvaarding van verdragen, en over de totstandkoming van verdragen en overeenkomsten onder auspiciën van de Internationale Voedsel- en Landbouworganisatie, welke tractaatsbeleid aan gemis aan helderheid en eenheid lijdt, is het antwoord een « eervolle vermelding » waard gekeurd.

Het andere antwoord droeg als motto:

« The Law is forever adopting new principles from life at one end and it always retains old ones from it at the other, not yet absorbed or sloughed off » (Oliver Wendel Holmes Jr.).

Dit antwoord verraadt de rijpe, wetenschappelijke werker. De hele opzet en de inleiding van het werk toont dat duidelijk. Schrijvers verwijzing, het hele werk door, naar de vereiste herformulering van de regels betreffende ondertekening, ratificatie, toetreding c.a. zijn hoofdstuk over de reserves, maken het werk tot een eerste-rangs bijdrage tot het heden ten dage zo gecompliceerde tractaten-vraagstuk. Hij houdt rekening met de praktijk, let voortdurend op de historie. Zijn behandeling van lang omstreden begrippen, zoals « staat », « subject van internationaal recht », « soevereiniteit », van de wisselwerking tussen nationaal en internationaal recht, moeten in het bijzonder genoemd

worden. Hij heeft de literatuur over het tractatenrecht in opvallend wijde omvang gebruikt.

Tegenover deze bijzondere kwaliteiten van het ingezonden antwoord vallen een aantal zwakke details in het niet. Echter behoort schrijver's 12^e hoofdstuk over de « judicial role in treaty-making » in de door hem daaraan gegeven inhoud in het antwoord niet thuis, terwijl de opzettelijke behandeling van de verschillende types van rechtspraak-clausules helaas achterwege is gebleven.

Alles in overweging nemende, heeft de Faculteit dit antwoord voor een bekroning vanwege het Legatum Visserianum aanbevolen.

Na opening van de desbetreffende verzegelde enveloppe bleek de inzender te zijn:

Prof. Julius Stone, P.O.C. (Oxon) S.J.D. (Harvard), University of Sidney (Australia).

TIJDSCHRIFTEN

Algemeen Fiscaal Tijdschrift: n^{rs} 3-3 - november-december 1956.

J. G. Leysen, Geschiedenis der belastingen in onze gewesten.

Nederlands Juristenblad: afl. 1 - 5 januari 1957.

Prof. Mr. J. C. van Oven, Het werk aan het nieuwe Burgerlijk Wetboek. — Prof. Mr. J. C. van Oven, In Memoriam R. Kranenburg. — Mr. H. E. Scheffer, Het regiem van het Suezkanaal. — Prof. Mr. G. E. Lange-meijer, Vereniging voor Wijsbegeerte des Rechts. — Mr. P. S. Noyon, De ontbinding van de naamloze vennootschap ingeval van haar faillissement. — A. J. van den Berg, Betaalde waarschuwing. — Mr. K. Kersse-makers, Inefficiënt.

Journal des Tribunaux: n° 4133 - 6 janvier 1957.

H. Busch, Le contrôle juridictionnel des actes administratifs. — Jurisprudence.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat: janvier 1957.

La nouvelle loi néerlandaise sur les droits de succession et de donation. — A. Limpens, Handboek der erfdiensbaarden.

Revue Française de Science Politique: n° 4 - octobre-décembre 1956.

André Siegfried, Le Vichy de Pétain, le Vichy de Laval. — Michel Crozier, Pour une sociologie de l'administration publique. — Henri Chambre, La déstalinisation en Union soviétique. — Jan Marcczewski, La démocratisation des démocraties marxistes. — Leslie Lipson, Le système des partis politiques en Suisse.

Abonneert U op het Rechtskundig "Weekblad"